

Pregled napretka Republike Hrvatske u provedbi obveza preuzetih na temelju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju od njegova potpisivanja do studenog 2002. godine

izradili

Ministarstvo za europske integracije i
Ministarstvo vanjskih poslova

u suradnji s

tijelima državne uprave uključenima u provedbu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Zagreb, 14. studenog 2002.

SADRŽAJ

1.	Opći uvod	3
2.	Politički kriteriji	5
3.	Gospodarska situacija	20
4.	Provedba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	29
5.	Napredak na ostalim područjima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koja nisu obuhvaćena preporukama iz Izvješća Europske komisije	42
6.	Financijska suradnja	49
7.	Administrativna sposobnost	50
8.	Prevođenje	51

1. Opći uvod

U posljednjih nekoliko godina odnosi između Hrvatske i Europske unije u velikoj su se mjeri poboljšali, osobito nakon potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Sporazum, a posebice aktivnosti koje je Vlada Republike Hrvatske pokrenula u svrhu njegove provedbe, jasno upućuju na sve bolje odnose između Hrvatske i EU-a, ali i na predanost i odlučnost Hrvatske da postigne svoj strateški cilj - pridruženo, a kasnije i punopravno, članstvo u Europskoj uniji. Članstvom u Europskoj uniji Hrvatska želi osigurati vlastitu stabilnost i blagostanje, ali i pomoći u ostvarivanju i održavanju stabilnosti i blagostanja u regiji, kao i cijeloj Europi.

Od potpisivanja SSP-a u listopadu 2001.godine Vlada je počela ispunjavati preuzete obveze prema Planu provedbe SSP-a, koji je usvojen neposredno nakon potpisivanja SSP-a i od tada je na snazi. Plan obuhvaća više od 350 mjera, te uključuje rokove, nositelje i detaljne komentare o statusu svake mjere. Svrha je plana osigurati sustavnu provedbu niza politika kojima se potiču reforme sadržane u SSP-u i Privremenom sporazumu, kao i, u većoj mjeri, provedbu mjera koje je Republika Hrvatska sebi sama zadala i koje nisu izričito navedene u SSP-u, ali ih je Hrvatska uključila u Plan provedbe kako bi ubrzala proces prihvaćanja europskih standarda i postupaka te ispunjavanja uvjeta za punopravno članstvo.

Kako bi se osigurao sveobuhvatan pristup, nedostaci i preporuke iz prvog Izvješća o napretku Procesu stabilizacije i pridruživanja uključeni su u Plan provedbe koji je namjerno napravljen kao živi dokument. Iz toga je očito da je Hrvatska, u svrhu sveobuhvatnijeg i učinkovitijeg djelovanja, usvojila strategiju koja kombinira njena prioritetna područja djelovanja s prioritetnim područjima navedenima u preporukama Komisije. Pravovremenim ispunjavanjem obveza Hrvatska nastoji dokazati da zadovoljava sve potrebne uvjete za pridruživanje zemljama kandidatima koje će postati članice EU-a u drugom krugu proširenja.

Važno je spomenuti da odnose između Hrvatske i Europske unije, do ratifikacije SSP-a, uređuje Privremeni sporazum čiju provedbu nadgleda zajednički Odbor za nadzor provedbe Privremenog sporazuma. Odbor čine predstavnici obje strane, a njegov prvi sastanak održan je u travnju ove godine u Zagrebu. Sastanci pet sektorskih pododbora održat će se do kraja prvog tromjesečja 2003.godine. Odbor se tako pokazao kao koristan forum za razmjenu informacija o tome kako Hrvatska napreduje u provedbi standarda i zakonskih propisa Europske unije u pojedinim područjima, kao i za određivanje koraka koje će trebati poduzeti u daljnjoj provedbi.

Vlada RH spremno je dočekala potpisivanje Sporazuma u segmentu usklađivanja zakonodavstva, donijevši instrumente koji bi trebali olakšati kvalitetno praćenje tog procesa. Vlada RH je 19. srpnja 2001. donijela Odluku kojom je određeno da su tijela državne uprave, u pripremi (nacrta) prijedloga propisa, kojima se usklađuje zakonodavstvo RH s *acquis communautaire*-om, obvezna popuniti Izjavu o usklađenosti (nacrta) prijedloga propisa s *acquis communautaire*-om i izraditi Usporedni prikaz podudaranja odredbi. Ova odluka se obvezatno primjenjuje od 1. prosinca 2001.

Osim toga, Odlukom Vlade RH od 19. rujna 2002. osnovano je 14 Radnih skupina za usklađivanje zakonodavstva Hrvatske s *acquis communautaire*-om prema prioritetnim područjima *acquis*-a obuhvaćenim SSP-om. Njihova će uloga biti posebno značajna u izradi prvog Nacionalnog programa pridruživanja RH EU, kao sveobuhvatnog, detaljnog i jasnog programa koji će osigurati postupno usklađivanje postojećih zakona i budućeg zakonodavstva

Republike Hrvatske s pravnom stečevinom zajednice, a čijoj su izradi tijela državne uprave pristupila u rujnu ove godine.

Osim tehničkih (zakonskih i gospodarskih) mjera, Plan provedbe obuhvaća i političke mjere, odnosno, obveze. Prema tome, provedba Sporazuma za Hrvatsku znači provedbu reformi usklađivanja na gospodarskom i političkom području, ali i jačanje spremnosti da pridonese političkoj i gospodarskoj stabilnosti u Jugoistočnoj Europi. Politički preduvjeti, koje je EU istaknula kao mjerilo političke spremnosti i želje Hrvatske da postane dijelom europske obitelji, još nisu u potpunosti zadovoljeni. Vlada Republike Hrvatske i dalje predano nastoji postići napredak u zadovoljavanju političkih uvjeta do kraja 2002.godine.

Reforma pravosuđa jedan je od glavnih prioriteta Vlade RH. Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave pripremlilo je prijedlog reforme koji se djelomično već počeo provoditi. Cilj reforme je osigurati uspješnije djelovanje samostalnog, nepristranog i učinkovitog pravosuđa kao jamca demokracije, razvoja djelotvornog tržišnog gospodarstva, vladavine prava i pravne sigurnosti građana.

Uz to što je ratificirala pravne instrumente Vijeća Europe i druge međunarodne pravne instrumente u području zaštite ljudskih prava, Hrvatska ostaje čvrsto privržena europskim i međunarodnim normama i standardima ljudskih prava i nastavlja ih ugrađivati u domaće zakonodavstvo. Zadnji pravni instrument iz područja ljudskih prava koji je Hrvatska potpisala je Protokol 13 na Europsku konvenciju o ljudskim pravima, koji ukida smrtnu kaznu u svim okolnostima. Pokrenut je postupak potvrđivanja Protokola 13, kao i Protokola 12. Donijeto je više specifičnih mjera u različitim područjima koje jačaju stupanj zaštite i promicanja ljudskih prava.

Vlada RH ostaje čvrsto privržena svim reformama koje trebaju osigurati slobodu medija. Proces transformacije HRT-a u javnu televiziju i radio još je u tijeku i izrađuju se izmjene i dopune Zakona o HRT-u.

Prema rezultatima nedavno objavljenog popisa stanovništva, manjine čine 7,47% stanovništva RH. Zaštita prava manjina i promicanje njihovog položaja jedna je od prioritarnih zadaća Vlade Republike Hrvatske, koja proizlazi iz Ustava RH, nacionalnog zakonodavstva i preuzetih međunarodnih obaveza.

Vlada RH radi na novom Ustavnom zakonu o nacionalnim manjinama. Prijedlog zakona stavljen je u prvo čitanje Hrvatskog sabora u srpnju 2002.g. i uzima u obzir preporuke Europske komisije za demokraciju putem prava (Venecijanske komisije Vijeća Europe) koja je ocijenila prethodne nacрте zakona, prijedloge predstavnika manjina, relevantnih saborskih odbora, te nevladinih udruga. Premda se usvajanje Ustavnog zakona očekivalo ranije, rasprava u Saboru, koja se pretežito odnosila na pitanje odgovarajuće zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru i drugim tijelima, dovela je do vraćanja Prijedloga ustavnog zakona na doradu, te se odustalo od očekivanog žurnog postupka. Trenutno se Nacrt konačnog prijedloga Ustavnog zakona nalazi u postupku u Vladi RH, dok se njegovo usvajanje očekuje do kraja 2002. godine.

Vlada RH aktivno provodi sve obveze u svezi s povratkom izbjeglica i prognanika koje proizlaze iz Daytonskog sporazuma. Ulažu se intenzivni naponi u olakšavanje povratka svih izbjeglica i prognanika u područja njihovog prethodnog stanovanja, ubranu obnovu ratom uništenih kuća i infrastrukture, kao i pružanje privremenog smještaja, razminiranje tih

područja, te njihovo gospodarsko oživljavanje. Kako bi uspostavila uvjete za održivi povratak i uspješnu reintegraciju povratnika, Vlada RH donijela je odluku o dovršenju procesa povrata imovine do kraja 2002.g., te je usvojila Akcijski plan za provedbu povrata imovine, koji je već u tijeku.

U skladu sa svojim nacionalnim interesima RH je uključena u sve regionalne inicijative i organizacije u široj regiji. Takav oblik suradnje u velikoj je mjeri pridonio proširenju hrvatskih bilateralnih i dobrosusjedskih odnosa, kao i potaknuo neke šire regionalne inicijative. Republika Hrvatska regionalnu suradnju istovremeno smatra jednim od načina za promoviranje stabilnosti, sigurnosti i prosperiteta u regiji, kao i pripremnim i komplementarnim korakom prema uključivanju u EU i NATO, ali ne i njihovim nadomjestkom. Kroz sudjelovanje u regionalnim inicijativama, Republika Hrvatska također pokušava i ojačati komplementarnost regionalne suradnje s Procesom stabilizacije i pridruživanja i procesom proširenja EU općenito.

Zaključne napomene u uvodnom dijelu odnose se na strukturu ovog dokumenta, te na metodologiju koja je korištena prilikom njegove izrade. U tekstu se prikazuje napredak RH u ispunjavanju obaveza preuzetih sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Iz tog su razloga svi pomaci prikazani u svjetlu ispunjavanja preporuka iz prvog Izvješća EK o Procesu stabilizacije i pridruživanja, te u svjetlu provedbe SSP-a, sukladno mjerama predviđenim Planom provedbe. Potrebno je napomenuti da su u 5. poglavlju posebno izdvojena područja u kojima je postignut bitan napredak, a koja nisu obuhvaćena prioritetnim preporukama prvog Izvješća EK.

2. *Politički kriteriji*

U cilju potvrđivanja namjere da pridonese političkoj i gospodarskoj stabilnosti u Jugoistočnoj Europi, RH se u sklopu provedbe obaveza preuzetih u sklopu Procesu stabilizacije i pridruživanja posvećuje i ispunjavanju političkih preduvjeta koje je EU istaknula kao mjerilo političke spremnosti i želje Hrvatske da postane dijelom europske obitelji. Vlada Republike Hrvatske predviđa postići napredak u cilju zadovoljavanja političkih uvjeta do kraja 2002.godine.

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

1. *Osiguravanje poštivanja ljudskih prava, posebice prava manjina*

Polazeći od međunarodnih standarda i hrvatskog zakonodavstva, Vlada RH definirala je model ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina, prema kojem većinu etničkih prava pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju kroz redovite institucije sustava. Samo dio etničkih prava osigurava se djelovanjem različitih udruga nacionalnih manjina i na taj način osigurava dodatna zaštita od asimilacije.

Prijedlog Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj prošao je prvo čitanje u Hrvatskom saboru na sjednici 31.srpnja 2002.godine, te je izglasano da se konačan Prijedlog zakona, nakon dorade, uputi Hrvatskom saboru na drugo čitanje. Trenutno se Nacrt konačnog prijedloga Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina nalazi u proceduri Vlade RH. Budući da se radi o organskom zakonu, prema Ustavu RH, za njegovo donošenje potrebna je dvotrećinska većina glasova svih zastupnika.

Iako je izrada Nacrta Ustavnog zakona bila predviđena za kraj 2001. godine (Plan provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju), to je bilo odgođeno, kako bi se nacrt izradio na temelju pouzdanih podataka o etničkom sastavu stanovništva RH koji su prikupljeni popisom stanovništva 2001. godine, a postali su dostupni u lipnju 2002. godine.

Prema popisu stanovništva Republike Hrvatska ima 4.437.460 stanovnika, od kojih su 331.383 pripadnici nacionalnih manjina, što iznosi 7.47% ukupnog broja stanovništva. Najbrojnija nacionalna manjina u RH je srpska manjina koja prema popisu čini 4,54% od ukupnog broja stanovništva.

Prijedlog Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina izrađen je u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina i međunarodnim stručnjacima (OESS i Vijeće Europe). Novost u Prijedlogu Ustavnog zakona je da se odustalo od nabiranja nacionalnih manjina što je i bila preporuka Komisije za demokraciju putem prava Vijeća Europe (Venecijanska komisija).

Ustavnim zakonom bit će riješen institucionalni okvir u kojem će manjine djelovati, a to su manjinska samouprava i savjet nacionalnih manjina. Zatim, uredit će se pitanje političkog predstavljanja u Hrvatskom saboru, te sudjelovanje u predstavničkim i izvršnim tijelima jedinica lokalne samouprave. Njegovim donošenjem dovršit će se zakonodavni okvir koji je u skladu sa međunarodnim standardima zaštite prava manjina.

Prava nacionalnih manjina u RH uređena su i drugim zakonima, kao što su Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine", broj 33/2001) kojim se jamči proporcionalna zastupljenost manjina sukladno njihovoj brojnosti.

U okviru zaštite manjinskih zajednica, Vlada RH je osnovala Radnu skupinu stručnjaka za izradu nove Nacionalne strategije za Rome, budući da je prema popisu stanovnika za 2001. godinu uočeno dvostruko povećanje broja Romskog stanovništva u odnosu na ranije, te čine 0.21% ukuopnog stanovništva (9.460). Spomenuta strategija imat će za zadaću definiranje politike i aktivnosti s ciljem poboljšanja položaja romskog stanovništva u Hrvatskoj i njihove bolje integracije u hrvatsko društvo, s obzirom na činjenicu da se romske zajednice suočavaju s poteškoćama u društvenom i gospodarskom životu, poput visoke nezaposlenosti, loših uvjeta stanovanja, niskog stupnja obrazovanja te nezadovoljavajuće zdravstvene skrbi.

U rujnu 2002.g. u Čakovcu je, u zajedničkoj organizaciji Vlade RH, Vijeća Europe i Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Europu, održan međunarodni seminar o obrazovanju Roma u Hrvatskoj. Posebna pažnja tom je prigodom posvećena predškolskom obrazovanju romske djece putem kojeg bi ona trebala steći dovoljno poznavanje hrvatskog jezika za praćenje daljnjeg redovitog osnovnoškolskog programa.

Predviđeno je da se u školama, s većinom romskih učenika, zaposle učiteljski asistenti koji bi djeci pomagali u svladavanju jezičnih poteškoća. Za tu svrhu Vlada RH će osigurati prostorije za centre romske zajednice u Zagrebu i Čakovcu, kao i novčana sredstva u vrijednosti od 1.1 milijuna kuna za njihovo daljnje djelovanje. Institut otvoreno društvo u RH također će poduprijeti projekte o obrazovanju Roma, te pružiti odgovarajuću stručnu pomoć na tom području.

Plan provedbe SSP-a predviđa mjere:

- br. 5 poštivati demokratska načela, ljudska prava, načela međunarodnog prava, vladavine prava i načela tržišnog gospodarstva (trajno).
- br. 90 izraditi Nacrt prijedloga Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina
- br. 339. izraditi Nacrt strategije za zaštitu i integraciju Roma

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

2. Jačanje regionalne suradnje

U skladu sa svojim nacionalnim interesima RH je uključena u sve regionalne inicijative i organizacije u široj regiji.

Parafiranjem Sporazuma i odgovarajućih Protokola RH je 8. listopada 2002. zaključila pregovore o članstvu u CEFTA-i. Ulazak u punopravno članstvo CEFTA-e očekuje se početkom ožujka sljedeće godine. CEFTA nije važna samo zbog postojeće trgovinske razmjene, već i zbog vrlo jasnih uvjeta članstva čime se u velikoj mjeri pridonosi približavanju članica CEFTA-e Europskoj Uniji i zbog toga RH u CEFTA-i vidi jedan od oblika pripreme za članstvo u EU.

U Programu rada Vlade Republike Hrvatske, Pakt o stabilnosti je određen kao jedan od vanjskopolitičkih prioriteta. U tom pogledu, Hrvatska je već dokazala namjeru igranja aktivne i kreativne uloge u Paktu, i spremnost preuzimanja svog dijela odgovornosti za njegov uspjeh, dajući doprinos ostvarenju zajedničkih ciljeva – održivog mira, napretka i stabilnosti jugoistočne Europe. Od 1. listopada 2002. Hrvatska supredsjeda Radnim stolom o gospodarskoj obnovi, razvitku i suradnji.

Sava inicijativa je izvrstan primjer zajedničkog prekograničnog projekta koji je proizišao iz regije kao rezultat interesa kojeg dijele četiri zemlje (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija), potpomognut okvirom Pakta o stabilnosti. Osnovni ciljevi inicijative su:

- uspostaviti plovidbu rijekom Savom i njezinim pritokama i regulirati međunarodni režim plovidbe;
- promicati održivo upravljanje vodnim i s njim povezanim resursima bazena rijeke Save;
- unaprijediti integrirani gospodarski razvitak uzimajući u obzir aspekte zaštite okoliša bazena rijeke Save kao i blagostanje stanovništva, te
- definirati odgovarajući institucionalni okvir za ispunjenje tih ciljeva.

Budući Okvirni međunarodni sporazum o bazenu rijeke Save identificirat će načine za postizanje tih ciljeva od strane zemalja, u skladu s primjenjivim odredbama Europskih zajednica i stavkama međunarodnih konvencija. Njegovo potpisivanje očekuje se u prosincu 2002. godine, čime će se osnovati nova međunarodna organizacija – Međunarodna komisija za bazen rijeke Save (Savska komisija).

Republika Hrvatska je 18. srpnja 2002. u Beču u okviru Pakta o stabilnosti potpisala ministarsku Deklaraciju o zajedničkim načelima i najboljim iskustvima u privlačenju ulaganja u jugoistočnu Europu. Ovom deklaracijom, ministri gospodarstva i trgovine jugoistočne Europe usvojili su brojne mjere, koje će doprinijeti većim ulaganjima u regiji.

Republika Hrvatski pregovora o ugovorima o slobodnoj trgovini s Moldavijom i Saveznom Republikom Jugoslavijom su u završnoj fazi. Njihovim potpisivanjem, Hrvatska bi ispunila sve obveze iz Memoranduma o razumijevanju o liberalizaciji i olakšanju trgovine.

Republika Hrvatska će potpisati Memorandum o razumijevanju o regionalnom tržištu električnom energijom u jugoistočnoj Europi (REM). Ovim memorandumom zemlje regije se obvezuju uspostaviti integrirano tržište električnom energijom u jugoistočnoj Europi do 2005. godine, i osigurati njezinu integraciju u Unutrašnje tržište električnom energijom Europske unije.

Republika Hrvatska je bila vrlo aktivna u sigurnosnom dijelu Pakta o stabilnosti od njegovog pokretanja 1999. godine. Početkom 2002. godine, Hrvatskoj je povjereno mjesto predsjedatelja Radnog stola o sigurnosnim pitanjima i Podstola o obrambenim i sigurnosnim pitanjima Pakta o stabilnosti, čime je potvrđena njena uloga zemlje koja doprinosi sigurnosti u jugoistočnoj Europi.

RH je domaćin najuspješnijeg sigurnosnog projekta Pakta o stabilnosti: Regionalnog središta za pomoć u verifikaciji i provedbi kontrole naoružanja (RACVIAC), u kojem sudjeluju vojni predstavnici 20 zemalja, s ciljem pružanja foruma za usku suradnju među državama u svim područjima kontrole naoružanja, čime se promiče izgradnja povjerenja u regiji.

RH je bila začetnikom Inicijative za pripravnost i sprječavanje katastrofa, koja je nedavno usvojila Akcijski plan za 2003. godinu. Glavna aktivnost inicijative bila je vježba gašenja požara "Kroćenje zmaja – Dalmacija 2002.", koja je zajednički organizirana od strane Hrvatske i NATO-a u svibnju 2002. godine. Osnovna svrha vježbe je testiranje komunikacija i koordinacije u međunarodnoj suradnji, uključujući gašenje požara, spašavanje unesrećenih s planine, akcije traženja i spašavanja na kopnu i moru, medicinsko saniranje nezgoda, rukovanje opasnim materijalima, evakuacija i davanje javnih informacija. Ukupno je sudjelovalo 2200 osoba iz 14 zemalja, koristeći 250 vozila, 6 zrakoplova, 8 helikoptera, 2 zrakoplova bez posade, jedan brod i deset čamaca.

Hrvatska i Norveška su voditelji aktivnosti Inicijative za regionalnu obuku civilnih policija, koja godišnje održava šest treninga u regiji. Hrvatska aktivno sudjeluje u svim ostalim sigurnosnim inicijativama, poput reforme sigurnosnog sektora, suzbijanja malog i lakog naoružanja, borbe protiv organiziranog kriminala, korupcije i trgovanja ljudima, kao i inicijative za migracije i azil. K tome, Hrvatska predsjeda *Reay skupinom* za razminiranje.

RH kao članica Srednjoeuropske inicijative redovito sudjeluje u svim političkim raspravama na svim skupovima na visokoj razini, programima orijentiranim na jačanje suradnje među zemljama članicama i njihovom sudjelovanju u procesu europskih integracija, kao i u aktivnostima povezanim s gospodarskim promjenama u tranzicijskim zemljama. U okviru SEI-a RH predsjeda Radnoj grupi za turizam, a supredsjeda Radnim grupama za malo i srednje poduzetništvo i obnovu i razvoj.

Za Republiku Hrvatsku je suradnja u okviru Jadransko-jonske inicijative od velike važnosti, posebice s aspekta potvrde Hrvatske kao sredozemne i srednjoeuropske države. Nakon predsjedanja Jadransko-jonskom inicijativom 2000/2001 RH, nastavlja s promocijom i mobiliziranjem svih potencijala te Inicijative. Posebnu pažnju pridajemo značaju Jadransko-jonskih koridora i njihovom uvrštavanju u mrežu pan-europskih koridora, čime će se značajno povećati izgledi za bržu realizaciju Jadransko-jonske autoceste. Hrvatska je započela radove

na izgradnji autoceste Zagreb-Split, a time ujedno i na izgradnji Jadransko-jonske autoceste s obzirom da se te ceste djelomično poklapaju.

RH je aktivan promatrač u Procesu suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECP). Imajući na umu prioritete, ciljeve, aktivnosti i zemljopisno područje koje pokriva SEECP, RH kao jedan od glavnih sudionika regionalne dimenzije Procesu stabilizacije i pridruživanja, kroz svoj promatrački status ispunjava svoju političku ulogu i odgovornost. Predsjednik Republike Stjepan Mesić prisustvovao je Summitu šefova država/vlada zemalja članica i promatrača SEECP-a u Tirani u ožujku o.g. što je bio jasan znak hrvatske spremnosti da aktivno surađuje u aktivnostima SEECP-a. Hrvatsko izaslanstvo sudjelovalo je u radu sastanka ministara vanjske trgovine zemalja članica i promatrača SEECP-a u Beogradu u listopadu o.g. na kojem je usvojena Zajednička izjava kojom se najavljuje nastavak procesa liberalizacije trgovine među državama JIE.

RH tijekom 2002. godine koordinira suradnju u okviru Kvadrilaterale Hrvatska-Mađarska-Italija-Slovenija između 4 zemlje, kao i u kontekstu EU i NATO proširenja. Tijekom 2002. godine RH je organizirala niz sastanaka zamjenika ministara vanjskih poslova, ministara kulture i voditelja carinskih uprava. Sastanak ministara rada i socijalne skrbi održat će se u studenom, a sastanak predsjednika vlada u prosincu o.g. Uzimajući u obzir činjenicu da je zajednički interes svih sudionika Kvadrilaterale uspješno sudjelovanje u procesima europskih integracija, posebice uključivanje u EU i NATO, prijedlozi za konkretne aktivnosti i programi suradnje povezani su s uzajamnom razmjenom iskustava i *know-how* o europskim stečevinama (*acquis*). Vezano uz programsku orijentaciju suradnje posebice su naglašena područja infrastrukturnih projekata i prometnih koridora, gospodarskih veza, malog i srednjeg poduzetništva, vojne suradnje, borbe protiv terorizma i organiziranog kriminala, migracija, informacijske tehnologije, te sporta i obrazovanja.

RH sudjeluje u SECI-u. U okviru SECI-a Hrvatska je uključena u projekte olakšavanja trgovine i prometa, djelotvornog iskorištavanja energije i borbe protiv organiziranog kriminala.

Republika Hrvatska punopravna je članica Dunavske komisije kojom predsjedava u trogodišnjem razdoblju do 2005. godine.

RH pridaje veliku važnost i međuregionalnoj suradnji između lokalnih i regionalnih vlasti. Ta se suradnja ostvaruje kroz bilateralne ugovore sa susjednim zemljama i zemljama regije, u radnim tijelima raznih regionalnih inicijativa, u radnim zajednicama kao što su Radna zajednica Alpe-Jadran i Radna zajednica podunavskih zemalja, kao i kroz prekograničnu suradnju na lokalnoj razini. Zajednički projekti na lokalnoj razini i mreža kontakata između gradova i općina postepeno se razvijaju i postaju indikator uspješnog sudjelovanja civilnog društva u međuregionalnoj suradnji. Osobito je značajan rad inicijative Dunav-Drava-Sava u kojoj su okupljeni predstavnici teritorijalnih jedinica Mađarske, Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine.

U okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja, hrvatska Vlada pozdravlja nastavak Zagrebačkog procesa koji planira buduće grčko predsjedništvo EU. Hrvatska je već izrazila spremnost da aktivno sudjeluje u pripremi slijedećeg summita, koji će se u lipnju 2003. održati u Solunu, a ponudila je i organizaciju pripremnog sastanka u Hrvatskoj.

U svibnju 2002. Hrvatska je ušla u NATO Membership Action Plan. Uključivanjem u MAP samo dvije godine nakon primanja u program Partnerstvo za mir, Hrvatska je dobila status kandidata za punopravnog člana NATO-a. To također potvrđuje napredak reformi u Hrvatskoj i pridonosi stabilnosti u regiji.

Bilateralni odnosi

Bilateralni odnosi s Bosnom i Hercegovinom i dalje se dobro razvijaju. Hrvatska je Vlada posvetila veliku pažnju listopadskim izborima u BiH. Budući da u RH živi gotovo 80 000 BiH državljana s pravom glasa hrvatska je Vlada za medijsku kampanju, kako bi se potencijalni birači na vrijeme upisali u popis birača dala 40 000 Eura. U suradnji s Veleposlanstvom BiH u Zagrebu i Izbornim povjerenstvom BiH omogućeno je besplatno slanje izbornog materijala u Sarajevo.

Hrvatska Vlada potiče povratak BiH izbjeglica. Procjenjuje se da se oko 20 000 izbjeglica (od 140 000 koliko ih se još nalazi u Hrvatskoj) želi vratiti u BiH, posebice u Republiku Srpsku. Financijska pomoć za Hrvate u BiH je limitirana i za 2002. godinu iznosi oko 3 milijuna Eura. Ta je pomoć pod strogim nadzorom i prvenstveno je usmjerena na programe suradnje u kulturi i znanosti.

Očekuje se da će do kraja ove godine biti potpisan Sporazum o pograničnom prometu i suradnji.

Nakon nekoliko krugova pregovora i uz pomoć međunarodne zajednice u kolovozu o.g. otvoren je granični prijelaz u Hrvatskoj Kostajnici.

Nastavlja se jačanje odnosa sa Saveznom Republikom Jugoslavijom. U posljednje su vrijeme najintenzivniji pregovori vođeni oko rješavanja graničnih pitanja, posebice onih između Hrvatske i Crne Gore. Predstavnici obje strana istodobno su pregovarali o privremenom prijelaznom rješenju za Prevlaku u periodu nakon okončanja mandata UNMOP-a, a do zaključenja Sporazuma o granicama. U Rezoluciji od 11. listopada Vijeće sigurnosti UN najavilo je okončanje mandata UNMOP na Prevlaci za 15. prosinac 2002.

Ozbiljan incident na granici na Dunavu dogodio se 28. srpnja o.g. kada je jugoslavenska vojska pucala na civile i čamac hrvatske policije. Incident se dogodio u blizini Šarengradske Ade, hrvatskog teritorija koji se još uvijek nalazi pod kontrolom jugoslavenske vojske. SRJ je nekoliko puta ponovila kako se radilo o izoliranom incidentu koji neće ugroziti normalizaciju odnosa, ali nikada nije poslala službenu ispriku.

Ugovor o slobodnoj trgovini je parafiran 6.11., a potpisivanje se očekuje do kraja ove godine.

Vizni režim između dviju država dodatno je liberaliziran pojednostavljivanjem i ubrzavanjem izdavanja viza i višestrukih viza za poslovne ljude državljane SRJ i izdavanjem turističkih propusnica za državljane RH.

Sporazum o readmisiji potpisan je u travnju o.g, dok je u svibnju potpisan Sporazum o suradnji u borbi protiv organiziranog kriminala, nezakonite trgovine drogama, psihotropnim supstancama i prekursorima, terorizma i drugih krivičnih djela.

Odnosi s Republikom Makedonijom dobri su i prijateljski. Hrvatska je prihvatila makedonski prijedlog za održavanjem trilateralnih sastanaka između predstavnika Hrvatske, Makedonije i SRJ kao okvira za raspravu o pitanjima od zajedničkog interesa. Prvi takav sastanak održan je na Ohridu u lipnju o.g. Pregovori o bilateralnoj konvenciji o regionalnoj suradnji prema članku 12. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU nastavljaju se.

Odnosi sa Slovenijom uvijek su bili intenzivni uz redovite kontakte na svim razinama. Tijekom kolovoza odnosi su bili opterećeni gotovo svakodnevnim ulascima slovenskih ribara u hrvatske teritorijalne vode u Piranskom zaljevu. Nazočnost hrvatske policije bila je umirujući čimbenik koji je spriječio potencijalne sukobe između ribara. Predsjednici Vlada Račan i Drnovšek postigli su dogovor prigodom susreta u Zagrebu u rujnu o.g. o privremenom, 3-mjesečnom režimu ribarenja u spornom području koji se uspješno primjenjuje.

Nakon konzultacija s glavnim političkim strankama i pod pritiskom javnog mnijenja, hrvatska je Vlada odustala od potpisivanja parafiranog Sporazuma o državnoj granici sa Slovenijom i ponudila nastavak pregovora ili arbitražu. Slovenija za sada odbija te prijedloge.

Hrvatski Sabor ratificirao je Sporazum o nuklearnoj elektrani Krško (potpisan 19. prosinca 2001.), no to nije učinio Slovenski parlament. Prema zaključcima Hrvatskog Sabora, ako slovenska strana ne ratificira predmetni Sporazum do 1. siječnja 2003.godine, pokrenut će se postupak za opoziv ratifikacije. U međuvremenu hrvatska strana priprema zahtjev za traženje naknade za električnu energiju koja nije isporučena i za rješavanje spora putem arbitraže.

Hrvatska i Slovenija nastavljaju razgovore o pitanjima kojima se definira granični režim kao priprema za ulazak Slovenije u Schengenski sporazum. Pitanje duga Ljubljanske banke i dalje ostaje neriješeno.

Bilateralni odnosi s Italijom su vrlo dobri. U srpnju 2002. Hrvatska je izmijenila svoj Zakon o denacionalizaciji kako bi i strani državljani mogli pokrenuti postupak za vraćanje oduzete imovine ukoliko to nije prethodno regulirano postojećim bilateralnim ili multilateralnim ugovorima. Na temelju Zajedničke izjave ministara vanjskih poslova Hrvatske i Italije iz New Yorka, rujan 2002., u listopadu je konstituirana mješovita hrvatsko-talijanska komisija, čiji je glavni zadatak proučiti prava određenih kategorija talijanskih državljana u procesu denacionalizacije u Hrvatskoj, a sukladno Zakonu o denacionalizaciji.

Bilateralni odnosi s Mađarskom nastavljaju biti primjerom dobrosusjedske suradnje.

Plan Provedbe predviđa mjere:

- br.4 nastaviti i jačati regionalnu suradnju (trajno)
- br. 18 nastaviti regionalnu suradnju putem sklapanja dvostranih sporazuma te različitim regionalnim inicijativama (trajno)
- br. 19 razvijati regionalnu suradnju i dobrosusjedske odnose putem dvostrane i višestrane suradnje (trajno)
- br. 21 osigurati odgovarajuću razinu uzajamnih ustupaka s drugim državama regije u pogledu kretanja osoba, robe, kapitala i usluga (razina uzajamnosti utvrđuje se u dvostranim sporazumima, uzimajući u obzir i relevantne odredbe SSP-a – čl.12.) (trajno)
- br. 30 nastaviti aktivnu ulogu u regionalnim inicijativama (trajno)
- br. 32 rješavati otvorena pitanja sa susjednim državama (trajno)
- br. 34 obavješćivati i savjetovati se s EU o pregovorima o regionalnoj suradnji u tijeku koristeći institucije SSP-a (trajno)
- br. 35 započeti pregovore s ostalim državama potpisnicama SSP-a radi zaključivanja dvostranih ugovora o regionalnoj suradnji (trajno)

- br. 36 sudjelovati u regionalnoj suradnji s ostalim državama obuhvaćenim PSPom s posebnim naglaskom na sklapanje dvostranih ugovora o slobodnoj trgovini (trajno)
- br. 37 predložiti sklapanje dvostranih ugovora s drugim državama kandidatkinjama za punopravno članstvo u EU (trajno)
- br. 71 dovršiti pregovore o sklapanju dvostranog ugovora o regionalnoj suradnji s Makedonijom
- br. 343 završiti pregovore o sklapanju ugovora o slobodnoj trgovini s Albanijom (vezano uz postojeću mjeru 36.)
- br. 344 završiti pregovore o sklapanju ugovora o slobodnoj trgovini s SRJ (vezano uz postojeću mjeru 36.)

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

3. Suradnja s MKSJ

Jedan od strateških ciljeva Vlade Republike Hrvatske je procesuiranje ratnih zločina bez obzira na nacionalne, vjerske ili bilo koje druge razlike počinitelja. Vlada Republike Hrvatske to opredjeljenje ostvaruje istovremeno suradnjom s MKSJ-om, te provođenjem postupaka pred nacionalnim sudovima. Pritom je osnovno načelo od kojeg polazi Vlada Republike Hrvatske primat MKSJ-a da u okviru svoje nadležnosti procesuirati ratnih zločina.

Suradnji s MKSJ-om Vlada Republike Hrvatske ne prilazi samo zbog dužnosti ispunjavanja preuzetih međunarodnopravnih obveza, već i zato što takvu suradnju ocjenjuje bitnim čimbenikom u ostvarenju općeprihvaćenih zajedničkih ciljeva – sprječavanju ponavljanja ratnih zločina te postizanju pravednosti i trajnog mira.

Kod suđenja pred nacionalnim sudovima došlo je do značajnijeg pomaka u posljednje vrijeme upravo na nediskriminatornom pristupu progonu ratnih zločinaca, tako da se pored postupaka za ratne zločine počinjenih nad hrvatskim stanovništvom, vode i brojni postupci za ratne zločine počinjene nad srpskim stanovništvom. Tako su, u raznim fazama od istrage do donošenja presude u tijeku sudski postupci za zločine počinjene protiv srpskog stanovništva u Gospiću 1991. godine, zatvoru Lora, Paulinom dvoru, za vrijeme operacija Medački džep, Bljesak i Oluja i drugi.

U kontinuiranom ostvarivanju stalne suradnje s MKSJ-om Vlada Republike Hrvatske je od listopada 2001. godine do listopada 2002. godine primila 120 zahtjeva MKSJ-a za pomoć, koji bi se mogli svrstati u tri glavne grupe: rat u Bosni i Hercegovini; srpski zločini počinjeni u agresiji na Republiku Hrvatsku te zločini počinjeni nad srpskim stanovništvom. Prema podacima usklađenima s Uredom za vezu s MKSJ-om u Zagrebu do danas je odgovoreno na 95% zahtjeva, dok su ostali, pristigli u posljednjih nekoliko dana, u postupku udovoljavanja. U odnosu na te zahtjeve nema niti jednog otvorenog pitanja između Vlade Republike Hrvatske i MKSJ-a.

Vlada Republike Hrvatske je do danas MKSJ-u predala preko 10.000 dokumenata iz svih državnih službi (Ured predsjednika, Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova, sudovi, Hrvatski državni arhiv i dr.). Pored toga, istražiteljima Tužiteljstva MKSJ omogućen je uvid u nekoliko desetaka tisuća dokumenata u raznim arhivama, te kopiranje svih onih dokumenata za koje su utvrdili da su im potrebni u provođenju istraga. Vlada Republike Hrvatske je isto tako pomogla u lociranju i pribavljanju podataka o brojnim potencijalnim svjedocima, omogućila tražene razgovore s više od 200 osoba, bez obzira na svojstvo, funkciju i predmet istrage, organizirala provođenje traženih ekshumacija i blisko surađivala s Tužiteljstvom MKSJ-a u rješavanju brojnih tekućih pitanja. Pored brojnih drugih svjedoka u

čijem je svjedočenju posredovala Vlada Republike Hrvatske, pred MKSJ u postupku protiv Miloševića svjedočio je i predsjednik Republike Hrvatske gospodin Stjepan Mesić.

U ukupnoj suradnji s MKSJ-om kao dva otvorena pitanja pojavila su se predmeti optuženih umirovljenih generala Hrvatske vojske Ante Gotovine i Janka Bobetka.

Iako je Vlada Republike Hrvatske u slučaju Ante Gotovine promptno poduzela sve mjere koje su joj na raspolaganju, uključujući i dva naloga suda za uhićenjem, raspisanu tjeralicu, osnivanje posebne policijske ekipe zadužene za njegovo uhićenje, uspostavljanje suradnje s policijama drugih zemalja i stalni kontakt s Tužiteljstvom MKSJ-a, Ante Gotovina je za sada nedostupan tijelima Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske i dalje će nastaviti s poduzimanjem svih raspoloživih mjera za njegovo lociranje i uhićenje. O svim poduzetim aktivnostima izvješćuje se Tužiteljstvo MKSJ-a, a uspostavljena je i izravna veza između Tužiteljstva MKSJ-a i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

U slučaju optuženog generala Janka Bobetka Vlada Republike Hrvatske je, odmah po primitku naloga za uhićenje i predaju te optužnice započela s postupkom i temeljem Statuta i Pravila o postupanju i dokazima MKSJ-a te rokova koje oni propisuju, uputila Žalbenom vijeću MKSJ-u dva pravna podneska: 27. rujna 2002. godine Zahtjev za podnošenjem interlokutorne žalbe na nalog za uhićenje i nalog za predaju generala Janka Bobetka, te 04. listopada 2002. godine Zahtjev za preispitivanje sučeve odluke kojom se potvrđuje optužnica protiv Janka Bobetka, te naloga za uhićenje i naloga za predaju. Odlukom Predsjednika MKSJ-a dana 11. listopada 2002. godine osnovano je Žalbeno vijeće od pet sudaca, zaduženo za rješavanje uloženi pravni podnesaka te se očekuje odluka toga vijeća. O svim aktivnostima Vlade Republike Hrvatske, uključujući i zdravstveno stanje generala Bobetka, redovito se izvješćuje MKSJ. Vlada niti u jednom svom podnesku niti javnom reagiranju nije osporavala nadležnost i primat MKSJ, niti je dovodila u pitanje svoje obveze u pogledu suradnje.

Vlada Republike Hrvatske će i u ova dva predmeta ispoštovati sve svoje obveze, postupajući temeljem zakona, Statuta i Pravila MKSJ-a. U ovim i svim drugim predmetima Vlada je inimizirala i inimizirat će na tome da se svaka optužena osoba mora pojaviti i sudjelovati u postupku koji se protiv nje vodi pred MKSJ.

Plan provedbe SSP-a predviđa mjeru br. 17 nastaviti suradnju s MKSJ (trajno)

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije: **4. Utvrđivanje strategije sveobuhvatne reforme pravosuđa**

Nastavak reforme pravosuđa jedan je od glavnih prioriteta Vlade RH. Nacrt Strategije reforme pravosuđa prošao je vladinu proceduru. Dosadašnjim promjenama Ustava RH i izmjenama Zakona o sudovima, Zakona o državnom sudbenom vijeću, razriješen je niz pitanja glede stalnosti sudačkog mandata i njegova trajanja, položaja Vrhovnog suda, načina imenovanja predsjednika, imuniteta i odgovornosti sudaca. Time su ostvarene pretpostavke za postizanje visokih standarda neovisnosti pravosuđa i onemogućeno je nelegitimno i političko zadiranje u samostalno i nepristrano djelovanje pravosuđa. Zakonom o državnom odvjetništvu osigurane su normativne pretpostavke za njegovo učinkovitije djelovanje radi efikasnijeg progona počinitelja kažnjivih djela i zaštite imovine RH. Ustrojeno je Državnoodvjetničko

vijeće koje provodi postupak imenovanja i stegovne odgovornosti primjenjujući standarde transparentnosti, demokratičnosti i političke neovisnosti u radu. Donesen je Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK), čime je hrvatsko pravosuđe dobilo efikasno oruđe za borbu protiv organiziranog kriminaliteta i korupcije u preventivnom i represivnom smislu.

Vlada RH je 7.11. usvojila dokument *Reforma pravosuđa*, a neki elementi reforme već su u provedbi. Tako je u svibnju ove godine donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku; trenutno se u Vladinoj proceduri nalazi Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku; izgledno je da će do kraja 2002.g. aktivno početi s radom Centar za usavršavanje sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, za što su osigurana sredstva iz CARDS programa i iz Državnog proračuna RH za 2003.g.

Temeljna opredjeljenja predložene reforme su:

- Opće promicanje ustavnih načela vladavine prava, pravne države i pravne sigurnosti;
- Prilagodba pravosudnom sustavu i standardima Europske unije;
- Otklanjanje sporosti, neučinkovitosti i smanjenja zaostataka u radu sudstva osiguranjem prikladnih radnih uvjeta, racionalizacijom ustroja i upravljanja, promjenama postupovnog zakonodavstva, stalnim i sustavnim obrazovanjem pravosudnih dužnosnika;
- Sustavno uvođenje informacijske i komunikacijske tehnologije u pravosuđu;
- Afirmiranje izvansudskih načina rješavanja sporova, kao što su posredovanje, mirenje, arbitraže i sl;
- Odvajanje upravnih od sudskih funkcija na svim područjima;
- Jasno razgraničenje poslova sudske samouprave od poslova suđenja i poslova sudske uprave i određivanja njenih nositelja na svim razinama;
- Puno ostvarenje jamstva sudačke neovisnosti u suđenju i jačanje financijske samostalnosti pravosuđa;
- Povećanje proračunskih stavaka za pravosuđe;
- Nastavak kadrovske jačanja pravosuđa i racionalizacija mreže sudova i državnih odvjetništava.

Otpočela je i suradnja s Europskom komisijom u području pravosuđa i unutarnjih poslova. Stručnjaci Europske komisije posjetili su Hrvatsku u lipnju 2002. godine te se sada očekuje njihovo izvješće, koje bi trebalo doprinijeti nastavku reforme.

Plan provedbe SSP-a predviđa mjeru br. 342 izraditi nacrt strategije reforme pravosuđa

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

5. *Ubrzavanje procesa povrata imovine uz pronalaženje odgovarajućeg rješenja za stanarska prava i uklanjanje svih administrativnih i pravnih zapreka povratku; ocjena mogućeg gospodarskog razvoja u područjima povratka kako bi se povećala održivost povratka.*

Specifične mjere i aktivnosti Vlade za dovršenje procesa povrata imovine razrađene su u Akcijskom planu za provedbu povrata imovine do kraja 2002.godine, kojeg je Vlada usvojila u prosincu 2001.godine, a u kojem su uz definiranu strategiju, utvrđene pojedinačne mjere zajedno s vremenskim rokovima i financijskim okvirom za njihovu provedbu.

Izmjenama i dopunama Zakona o područjima od posebne državne skrbi, od 12.srpnja 2002., predviđeno je ukidanje stambenih komisija općina i gradova koje su osnovane Programom povratka, i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba, čime je povrat imovine preuzelo Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo. Ministarstvo trenutno provodi obradu dokumentacije preuzete od stambenih komisija.

Prema podacima Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo (prikupljenim do 1.08.2002.), od ukupno 18.361 stambenih jedinica koje su bile dodijeljene privremeno na korištenje prema Zakonu o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom¹: 10566 stambenih jedinica vraćeno je vlasniku ili prazno (7.026 u posjedu vlasnika i 3.540 praznih kuća koje njihovi vlasnici nisu preuzeli); 7.795 stambenih jedinica je useljeno od privremenih korisnika i moraju se vratiti u posjed vlasnicima.

Prema podacima Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo, do 01.kolovoza 2002.godine ukupno se vratilo:

- 204.532 povratnika - bivših prognanika, uglavnom Hrvata, koji su tijekom progonstva boravili u drugim područjima Hrvatske koja nisu bila zahvaćena ratom: 79.893 povratnika u hrvatsko Podunavlje i 124.639 povratnika u druga područja Hrvatske (od ukupno 220.000 prognanika registriranih 1995.godine u RH - 90.000 iz hrvatskog Podunavlja i 130.000 iz drugih područja Republike Hrvatske.
- 93.772 manjinskih povrataka hrvatskih građana srpske nacionalnosti: 71.077 prekograničnih povrataka (65.696 iz SRJ i 5.381 iz BiH) i 22.695 povratnika iz hrvatskog Podunavlja.

Pitanje bezuvjetnog prava na povratak i regulacije statusa povratnika, raspravljeno je i unutar Radne skupine za zakonodavstvo, u okviru Odbora Koordinacije za područja posebne državne skrbi. Istaknuto je kako nema prepreke za povratak i regulaciju statusa po povratku, jer se osobi koje se vraća u Republiku Hrvatsku daje status trajno nastanjenog stranca, po potrebi osigurava smještaj, daje joj se boravište i prebivalište bez obzira da li ta osoba ima imovinu u Republici Hrvatskoj ili ne. Također, takva osoba ima pravo podnijeti zahtjev za stjecanjem hrvatskog državljanstva.

Važan korak učinjen je donošenjem odgovarajućeg Pravilnika o redu prvenstva stambenog zbrinjavanja na područjima posebne državne skrbi (NN 116/02), po kojem se omogućava stambeno zbrinjavanje u vidu davanja državne imovine u najam objekata ili građevinskog materijala za izgradnju obiteljskih kuća za bivše nositelje stanarskih prava koji se odluče trajno vratiti na područja od posebne državne skrbi. Vlada RH će do kraja godine razmotriti mogućnost zbrinjavanja i za bivše nositelje stanarskih prava koji se vraćaju na druga područja RH.

Radna skupina za zakonodavstvo, u okviru Odbora Koordinacije za područja posebne državne skrbi, krajem kolovoza ove godine prosljedila je Vladi Republike Hrvatske Zajedničke preporuke za primjenu Zakona o obnovi prema kojima bi se trebao produljiti rok za podnošenje zahtjeva za obnovu, a koji je istekao 31.prosinca 2001.godine.

¹ Po Zakonu o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom koji je ukinut 1998.godine, općine i gradovi izdali su između 1995. i 1998. godine ukupno 21.000 rješenja o dodjeli imovine privremeno na korištenje.

Vlada RH je prihvatila Prijedlog projekta "Održivi povratak prognanika i izbjeglica - povrat imovine i stambeno zbrinjavanje" kojeg joj je uputilo Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo. Vrijednost projekta iznosi cca 80 mil € i 50 % svote financiralo bi se zajmom Razvojne banke Vijeća Europe, a 50% sredstvima iz Državnog proračuna. Aktivnosti projekta su nastavak ranijeg projekta "Povratak prognanika i izbjeglica u Republici Hrvatskoj: obnova i stambeno zbrinjavanje" za koji je CEB u rujnu 2000. godine odobrila zajam u iznosu od 30 mil €, ačija je provedba u završnoj fazi.

Osim velikog dijela sredstava iz Državnog proračuna, znatna sredstva ulažu se i od strane EU. Ove godine još je u tijeku provedba programa OBNOVA 2000 koji financira proces obnove i povratka u ukupnom iznosu od 12,34 mil €, te provedba CARDS 2001 programa (Održivi povratak izbjeglica i prognanika) u ukupnom iznosu od 23,2 mil €.

U srpnju 2002.g. Hrvatski sabor usvojio je izmjene i dopune Zakona o područjima posebne državne skrbi kojima su uspostavljene jasnije i transparentnije procedure za povrat imovine. Određeni su posebni kriteriji za bolje upravljanje i nadzor nad stanovima u državnom vlasništvu, dok su izmjenama navedenog zakona kao i Zakona o obnovi iz 2000.g. uklonjene sve diskriminirajuće odredbe kako bi se zajamčila jednaka prava na povratak svim izbjeglicama.

Također, Republika Hrvatska, kroz program izravne pomoći, potiče povratak hrvatskih izbjeglica u Bosnu i Hercegovinu, opskrbljavajući 400 obitelji s građevinskim materijalom za izgradnju kuća.

Potpisivanjem Sporazuma o povratku izbjeglica, u prosincu 2001.g., s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, dan je novi poticaj bilateralnoj suradnji između Bosne i Hercegovine i RH u vezi s izbjeglicama.

Povratak prognanika i izbjeglica više nije politički problem, već prvenstveno ovisi o gospodarskom razvitku područja povratka.

Plan Provedbe predviđa mjere:

- br. 7 provoditi Program povratka prognanika i izbjeglica (trajno)
- br. 8 provoditi dvostrane i višestrane projekte vezane za povratak izbjeglica (trajno)
- br. 9 putem kredita ili drugih donatorskih programa osigurati potporu za još 4.000 do 5.000 stambenih jedinica za alternativni smještaj privremenih korisnika koje treba stambeno zbrinuti kako bi proces povrata imovine u Hrvatskoj završio do kraja 2002. godine te se stambeno zbrinuli izbjeglice, povratnici i prognanici koji se žele lokalno integrirati (trajno)
- br. 10 nastaviti usklađivati postojeće procedure povrata imovine, uključujući potrebne izmjene zakonskih propisa (trajno)
- br. 11 održavati dvostrani dijalog s nadležnim Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH uključujući potpisivanje Sporazuma o povratku između dviju vlada, a u cilju ubrzanja prekograničnog povratka izbjeglica (trajno)
- br. 12 nastaviti razmjenu podataka o stanju imovine u BiH u vlasništvu privremenih korisnika privatne imovine i drugih BiH izbjeglica u RH s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH (trajno)
- br. 13 provoditi program izravne potpore Vlade RH izbjeglicama koje borave u RH i žele se vratiti u BiH (trajno)
- br. 14 unapređivati suradnju sa županijskim uredima za obnovu kako bi se osigurala lokalna primjena jednakih standarda obnove (trajno)
- br. 15 završiti obnovu preostalog oštećenog stambenog fonda (još oko 20.000 stambenih jedinica koliko se očekuje nakon završetka roka za podnošenje zahtjeva za obnovu koji ističe 31.12.2001) kako bi proces obnove u Hrvatskoj završio do kraja 2003. ili 2006. ovisno o izvoru financiranja (samo hrvatski proračun ili uz potporu inozemnog kredita i drugih donatorskih programa) (trajno)
- br. 108 završiti reviziju korištenja imovine u vlasništvu APN-a

- br. 109 revizija korištenja stanova u državnom vlasništvu na područjima posebne državne skrbi (trajno)
- br. 220 završiti program zbrinjavanja 2.000 obitelji privremenih korisnika koje ostvaruju pravo na alternativan smještaj kroz povratak u BiH ili stambeno zbrinjavanje u RH prema popisu prioriteta zahtjeva za povrat imovine
- br. 228 završiti provedbu proširenog programa organizirane obnove s ciljem ubrzavanja obnove preostalog oštećenog stambenog fonda
- br. 229 dovršiti proces povrata sve zauzete privatne imovine koja je bila dodijeljena na privremeno korištenje (prema Zakonu o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom ukinutom 1998. godine)
- br. 345 izraditi analizu gospodarskog stanja na područjima od posebne državne skrbi

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

6. *Izmjena zakonodavnog okvira za Hrvatsku radioteleviziju (HRT)*

Republika Hrvatska se ulaskom u Vijeće Europe obvezala provesti reformu javnih i privatnih medija. Kao članica OESS-a, Hrvatska se također obvezala postupati u skladu s kopenhaskim načelima i drugim obvezama OESS-a koje se odnose na medije. Reforma medijskog zakonodavstva obveza je i spram Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU. Vijeće Europe i Ured predstavnik OESS-a za slobodu medija 29. studenoga 2001. izradili su Analize i komentare Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji iz 2001. godine i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o telekomunikacijama iz 2001.

Ministarstvo kulture predstavilo je koncept izrade novog Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji koji predviđa osnivanje Zajednice ustanova HRT-a, koja u svom sastavu obuhvaća Javnu ustanovu Hrvatski radio, Javnu ustanovu Hrvatska televizija, te Javnu ustanovu Glazbena proizvodnja HRT-a. Isto tako, uređuje se pitanje imenovanja i razrješenja članova Vijeća HRT-a, te druga bitna pitanja koja naglašavaju neovisnost Javnih ustanova, kao i same Zajednice ustanova od političkog utjecaja. Nacrt će biti izrađen do polovice mjeseca studenog, te će biti upućen na mišljenje i analizu stručnjacima Vijeća Europe, nakon čega će uslijediti radni sastanak u Republici Hrvatskoj s konkretnim primjedbama i prijedlozima. Ministarstvo kulture uputit će prijedlog zakona u Vladinu proceduru u prosincu ove godine.

U prvom tromjesečju 2003. godine bit će pripremljen tekst novog Zakona o telekomunikacijama i informacijskoj tehnologiji, umjesto izmjena i dopuna Zakona o telekomunikacijama. Novim zakonom neće biti obuhvaćeno područje medija, sada regulirano u Zakonu o telekomunikacijama, jer će ta materija biti uređena posebnim Zakonom o medijima koji je u izradi.

Plan provedbe SSP-a predviđa mjere:

- br. 340 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o telekomunikacijama
- br. 341 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji

Procjena demokratskih institucija i odnosi prema državi

Hrvatski sabor

Dvije nove stranke, koje su ušle u Hrvatski sabor tijekom jesenske sjednice, ojačale su višestranački sustav u Hrvatskoj. Sabor danas broji ukupno 16 stranaka, od kojih su dvije nove oporbene stranke (HSLŠ i HB) i pet koalicijskih stranaka (SDP, HSS, Libra, HNS i LS).

Sabor je 30. srpnja izglasao povjerenje novoj koalicijskoj Vladi i ovo je osma po redu hrvatska Vlada, a druga Vlada pod vodstvom Ivice Račana.

Suradnja s Međunarodnim kaznenim sudom za zločine na području bivše Jugoslavije (Haaškim sudom) ujediniła je političke stranke 25. rujna kada su jednoglasno usvojeni zaključci kojima se daje puna potpora Vladi za započinjanje pravnog procesa pred Haaškim sudom i drugim međunarodnim sudovima i institucijama, kao i proces pred hrvatskim Ustavnim sudom za davanje mišljenja o nekim aspektima optužnice protiv generala Bobetka. Vlada ulaže dodatne napore da o ovom pitanju održi konsenzus u Saboru.

Izvršna vlast

U srpnju 2002. ratifikacija Sporazuma o nuklearnoj elektrani Krško, podijelila je vladajuću koaliciju i članstvo u HSLS-u. Predsjednik Vlade Ivica Račan, a time i Vlada, podnijeli su ostavku izražavajući spremnost da doprinesu novoj, konstruktivnoj koalicijskoj vladi drugačijeg sastava.

Hrvatski sabor je 30. srpnja izglasao povjerenje novoj, drugoj Vladi predsjednika Ivice Račana. Novi članovi Vlade su Ante Simonić (HSS) kao potpredsjednik, Željka Antunović (SDP) kao ministrica obrane, Roland Žuvanić (Libra) kao ministar pomorstva, prometa i veza, Ljubo Jurčić kao ministar gospodarstva i Gvozden Flego kao ministar znanosti i tehnologije. Gordana Sobol (SDP) ministrica je bez portfelja i predstojnica Ureda Predsjednika Vlade. Predsjednik Vlade i 23 ministra položili su prisegu i obvezali se na pažljivo izvršavanje dužnosti i promicanje sveukupnog napretka Hrvatske.

Istom prilikom Sabor je potvrdio novi program Vlade, sastavljen od 23 točke. Ovim programom započinju i neke dublje reforme u državnoj upravi, pravosuđu i sektoru znanosti i obrazovanja koje, zbog njihove sveobuhvatnosti, Vlada neće moći završiti do kraja mandata.

S ciljem jačanja lokalne samouprave dodatno je potaknut proces decentralizacije. Početkom listopada 2002. održana je stručna rasprava "Decentralizacija u Hrvatskoj", tijekom koje su javnosti predstavljeni različiti modeli decentralizacije, pripremljeni od strane stručnjaka Hrvatskog pravnog centra. Kao nastavak ove inicijative, za prosinac 2002., planirana je međunarodna konferencija na kojoj bi domaći i strani stručnjaci razmijenili stajališta o decentralizaciji.

Civilno društvo

Organizacije civilnog društva u RH snažno se razvijaju, te je u veljači 2002. registrirano 20.799 udruga civilnog društva. Najveća promjena u sektoru civilnih udruga u RH u posljednjih 6 mjeseci vezana je uz njihovo financiranje iz državnog proračuna. Potpore udrugama civilnog društva putem javnog natječaja Ureda za udruge mogu biti u obliku financiranja jednogodišnjih, inovativnih projekata te ugovaranja poslova s organizacijama civilnog društva u području pružanja usluga u obrazovanju, socijalnoj skrbi i zdravstvenoj prevenciji. Namjera je Vlade RH da se time stvore preduvjeti za uključivanje organizacija civilnoga društva u započete reforme i decentralizaciju poslova u tim područjima.

U ožujku 2002. osnovan je Savjet za razvoj civilnog društva kao savjetodavno tijelo VRH. Savjet ima 21 člana, od kojih je 10 predstavnika ministarstava i 11 predstavnika nevladinog sektora, demokratski izabranih od udruga iz 11 različitih područja njihovog djelovanja. Ujedno, predsjednik Savjeta za razvoj civilnog društva dolazi iz nevladinog sektora. Glavni zadaci Savjeta su: priprema Strategije razvoja civilnog društva, operacionalizacija Programa suradnje VRH i nevladinog, neprofitnog sektora, kao i donošenje konačne odluke o raspodjeli sredstava za programe i/ili projekte koje udruge prijave na javni natječaj Ureda za udruge.

U prosincu 2002. u Zagrebu će se u organizaciji Ureda za udruge održati Dani civilnog društva, što će biti dodatna prilika za predstavljanje i upoznavanje javnosti s radom organizacija civilnog društva.

Osnovan je i Nacionalni odbor za promicanje volonterstva radi sustavnog pozicioniranja i promicanja volonterstva kao vrijednosti koja se u društvu treba njegovati i na kojoj treba počivati rad civilnog društva. Ciljne skupine ovog projekta su: djeca i mladi, različite profesionalne udruge (udruge liječnika, odvjetnika i sl.), nezaposleni i osobe treće životne dobi.

Donijet je i Nacionalni program djelovanja za mlade koji će uključiti mlade u procese odlučivanja o bitnim pitanjima za njihov život i rad predviđenih ovim dokumentom.

U srpnju ove godine Hrvatski sabor je usvojio Zakon o igrama na sreću i nagradnim igrama kojim je određeno da će 50% prihoda od sredstava od igara na sreću i nagradnih igara biti usmjereno financiranju programa i projekata organizacija civilnoga društva.

S tim u svezi planira se i transformacija Vladinog Ureda za udruge u javnu zakladu putem koje bi se vršila usmjeravanja jednog dijela gore spomenutih sredstava.

Ljudska prava i zaštita manjina

U lipnju 2002. objavljeni su službeni rezultati popisa stanovništva. Prema tim rezultatima, na dan popisa stanovništva u ožujku 2001. Hrvatska je imala 4,437,460 stanovnika nasuprot 4,784,265 iz popisa objavljenog prije deset godina. Većina stanovnika, njih 89.6 % su Hrvati. Najveća etnička manjina su Srbi (4.54 %), slijede ih Bošnjaci (0.47 %), Talijani (0.44 %), Mađari (0,37), Albanci (0,34) i Slovenci (0,30). Popis stanovništva pokazao je povećanje u broju Romskog stanovništva koji se udvostručio (sada čine 0.21 % stanovnika).

Diskriminacija

Vlada Republike Hrvatske je osnovala ad hoc Radnu skupinu u sklopu priprema za Svjetsku konferenciju protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i netolerancije, održanu u Durbanu 2001. Ta Radna skupina će biti transformirana u stalno stručno tijelo na nacionalnom nivou (Radna skupina za borbu protiv diskriminacije) sa zadaćom definiranja politike implementacije preporuka iz Durbanu. Hrvatska je također osnovala neovisnu radnu skupinu sastavljenu od sveučilišnih profesora čija zadaća je pregledati zakonodavstvo u odnosu na moguće elemente diskriminacije.

Vlada je u praksi u nekoliko navrata dokazala svoju privrženost borbi protiv diskriminacije ili rasizma. Snažno je osudila takve događaje (slučaj djevojčice pozitivne na HIV, romska školska djeca u Međimurju) i uložila znatan napor te pomogla da se pronade uravnoteženo rješenje za sve zainteresirane.

Pravobranitelj za djecu

Prijedlog zakona o pravobranitelju za djecu prošao je prvo čitanje u Hrvatskom saboru. Prema Prijedlogu zakona, zadaća pravobranitelja za djecu u Republici Hrvatskoj bit će štititi, nadzirati i promicati prava i interes djece. Obnašajući svoju dužnost, pravobranitelj će biti neovisan i autonoman, te će se pridržavati načela pravde i moralnosti. Zadaće pravobranitelja su široke i uključuju nadzor sukladnosti hrvatskog zakonodavstva s međunarodnim standardima, provođenje međunarodnih obaveza, primjena domaćeg zakonodavstva u vezi sa

zaštitom prava djeteta i postupanje po individualnim primjerima kršenja dječjih prava. Nadalje, on obavještava javnost o stanju dječjih prava te savjetuje djecu i surađuje s njima. Slijedi uskoro donošenje zakona sa početkom primjene 2003.godine.

Trgovanje ljudima

U svibnju 2002. Republika Hrvatska je osnovala Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima. Članovi Odbora su predstavnici ministarstava, nevladinih udruga i medija. Odbor je izradio Nacionalni akcijski plan za suzbijanje trgovanja ljudima i sada intenzivira aktivnosti u smjeru jačanja regionalne suradnje u okviru Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Europu. Hrvatska također surađuje sa svim zainteresiranim europskim i izvanoeuropskim zemljama.

3. *Gospodarska situacija*

3.1. *Uvod*

Opća procjena trenutne gospodarske situacije u Republici Hrvatskoj pokazuje da je došlo do poboljšanja općih i ekonomsko-financijskih uvjeta, te da je Vladina politika postigla značajne pozitivne rezultate. Održana je makroekonomska stabilnost (inflacija, kamatna stopa, bruto međunarodne rezerve) i napravljeni su značajni koraci u fiskalnom usklađivanju (smanjivanje proračunskog deficita i udjela državnih rashoda u BDP-u), dok je u isto vrijeme zadržan ekonomski rast. Ekonomski rast još uvijek nije dovoljno jak da bi značajno smanjio nezaposlenost, ali je ipak utjecao na restrukturiranje gospodarstva.

Glavni makroekonomski ciljevi Vlade RH u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju definirani u Zaključku Vlade RH o elementima ekonomske i fiskalne politike u 2002-2003. godini su:

- porast zapošljavanja (smanjenje nezaposlenosti)
- porast životnog standarda

Za postizanje ovih ciljeva, u razdoblju 2002./2003., potrebno je nastaviti politiku makroekonomske stabilnosti uz povećanje investicija. Zbog ograničenja vanjskog zaduživanja potrebno je povećati domaću štednju putem smanjenja deficita proračuna i povećane privatne štednje, te nastaviti odlučne strukturne i druge reforme stvarajući time preduvjete povećanog i dugoročnog održivog gospodarskog rasta.

U svrhu ostvarivanja tih ciljeva, glavni prioriteti za razdoblje 2002./2003. su sljedeći:

- daljnja konsolidacija fiskalnog sektora opće države s ciljem smanjenja ukupne javne, potrošnje te smanjenje deficita proračuna,
- stabilnost financijsko-bankarskog sustava,
- usklađenost politike plaća s rastom produktivnosti i BDP-a, s time da bi u 2003. godini rast plaća morao biti niži u odnosu na rast BDP-a uz uvjet da prosječne realne plaće ne padaju,
- privatizacija javnih poduzeća (INA, HEP),
- podrška poduzetništvu,
- povećanje investicija,
- potpora izvozu i programima konkurentnosti izvoza,
- jačanje pravne sigurnosti,

- strukturne reforme u području zdravstva, mirovinskog sustava, uprave, obrambenog sektora, obrazovanja, znanosti i radnog zakonodavstva.

Radi ostvarenja općih i posebnih ciljeva u fiskalnom i monetarnom sektoru i daljnjim strukturnim prilagodbama, te općenito radi daljnjeg održavanja dobrih odnosa sa svjetskim financijskim institucijama, institucijama Europske unije i međunarodnim tržištima kapitala potreban je nastavak rada na:

- strukturnim prilagodbama i reformama unutar sektora javne potrošnje,
- socijalnim reformama i uspostavi učinkovitijeg socijalnog programa,
- oživljavanju investicija (domaćih i stranih),
- borbi protiv sive ekonomije, odnosno jačanju legalne ekonomije i pravične tržišne utakmice,
- uklanjanju administrativnih prepreka i poticanju zapošljavanja,
- očuvanju stabilnog domaćeg financijsko-bankarskog sustava,
- neometanom pristupu međunarodnim tržištima kapitala.

Makroekonomski podaci² za 2002. godinu ukazuju na nastavak pozitivnog općeg trenda u hrvatskom gospodarstvu.

Realni rast BDP-a u 2001. godini iznosio je 3.8%, a prema kvartalnim prognozama za 2002. godinu očekuje se rast od 4.1%. Usporedbom prve polovice 2002. godine sa istim razdobljem prethodne godine, može se primijetiti porast BDP-a za 4,1%.

U spomenutom periodu, rastu BDP-a najviše je pridonijela domaća potražnja sa najvećim udjelom investicija i osobne potrošnje, iako se za osobnu potrošnju predviđa pad sa 4.6% iz 2001. godine na 4.1% u 2002. godini, prvenstveno zbog laganog pada raspoloživog dohotka domaćinstava. Budući da kontinuirana fiskalna prilagodba uzrokuje značajno smanjenje javne potrošnje, jak rast domaće potražnje reflektira se kroz rast povjerenja stanovništva i privatnog sektora. Rast investicija u fiksni kapital, sa dodatnim poticajem državnih ulaganja u infrastrukturne projekte (gradnja cesta) upućuje na restrukturiranje industrije. Ovakve tendencije zadržati će rast investicija na relativno visokih 7.3%.

Zahvaljujući jačanju inozemne potražnje u 2003. godini, očekuje se ubrzanje ekonomskog rasta na 4.0-5.0%. Ona je prvenstveno potaknuta očekivanim ekonomskim oporavkom na glavnim izvoznim tržištima Hrvatske, EU-e, CEFTA-e i jugoistočne Europe. Udio domaće potražnje u BDP-u u 2002. biti će manji, ali bi osobna potrošnja trebala porasti. Investicije će ostati jedan od najsnažnijih čimbenika rasta BDP-a iako se predviđa njihov sporiji rast. Dobra turistička sezona također će doprinijeti većem rastu BDP-a.

Osnovni cilj monetarne politike je stabilnost cijena. Ostvarenjem ovog cilja u 2002. godini može se smatrati stopa inflacije (mjerena u cijenama na malo) koja nije veća od 4%. Unatoč nedavnom poskupljenju energenata inflacija je nastavila opadati tijekom 2002. godine i kreće se oko 2.8%. Godišnji indeks cijena na malo pao je sa 3.2% u prvom tromjesečju 2002. na 2.2% u drugom tromjesečju da bi u kolovozu dostigao svoj sedmogodišnji minimum u iznosu od 1.2% (prosječni indeks cijena na malo u 2001. godini iznosio je 4.9%). Ovaj pad je

² U izradi ovog dokumenta korišteni su statistički podaci Državnog zavoda za statistiku, Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva zdravstva, Hrvatske narodne banke, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskog fonda za privatizaciju, Hrvatske gospodarske komore te nekih poslovnih banaka.

očekivana posljedica stabilnosti tečaja domaće valute, liberalizacije trgovine i pojačane konkurencije na domaćem tržištu. S druge strane, povećanje plaća i cijena uvezenih sirovina, naročito nafte, rezultiralo je blagim povećanjem domaće potražnje. Godišnja stopa temeljne inflacije nastavila je opadati sa 1.8% u prvom tromjesečju 2002. godine na 0.3% u kolovozu 2002. godine. Očekuje se da će u prosincu stopa inflacije cijena na malo narasti na 3.6%, dok bi prosječna stopa za cijelu 2002. godinu trebala biti 2,8% (godišnja stopa inflacije na kraju razdoblja u 2001. bila je 2.6%; prosječna godišnja stopa inflacije u 2001. za cijene na malo iznosila je 4.9%). Tijekom 2003. godine inflacija bi trebala ostati niska, oko 3.0-3.5%, pod pretpostavkom da ne dođe do velikih pritisaka na troškove, osobito cijene nafte.

Prema nacionalnoj metodologiji stopa nezaposlenosti ostala je visoka tijekom 2002., te je u prvih 8 mjeseci dosegla 22.9%. Međutim, s obzirom da nezaposlenost ima izrazit sezonski trend, ljetni su mjeseci pokazali blagi pad nezaposlenosti te je u kolovozu 2002. stopa nezaposlenosti pala na 21.8%. Prema ILO metodologiji izračuna stopa nezaposlenosti se kreće između 15-16%. Zbog produljene turističke sezone, pozitivni se trend nastavio i u rujnu, dok se u listopadu očekuje ponovna promjena trenda blagim porastom nezaposlenosti (sezonski trend nezaposlenosti obično dosiže svoj vrhunac u ožujku svake godine). Službena stopa nezaposlenosti još uvijek je precijenjena zahvaljujući sivoj ekonomiji. S ciljem suzbijanja rada na crno, u travnju 2002. usvojen je Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti koji regulira prava i strožu kontrolu nezaposlenih.

U siječnju 2002. Vlada je usvojila Program poticanja zapošljavanja koji je Hrvatski zavod za zapošljavanje počeo primjenjivati od ožujka 2002. kroz 6 posebnih programa. Programom se planira zapošljavanje 14,029 osoba, a do listopada je zaposleno 10,553 tj. 75%. HZZO je istovremeno započeo sa modernizacijom svog poslovanja radi poboljšanja kvalitete usluga.

Sa ciljem poticanja poduzetništva i zapošljavanja (naročito mladih i obrazovanih ljudi), osnovan je Fond za razvoj i zapošljavanje. Zadaća Fonda je da svojim programima i rješenjima pridonese ekonomskom razvoju te bude podrška vlastima na svim gospodarskim poljima.

Daljnje smanjivanje nezaposlenosti prvenstveno ovisi o povećanju fleksibilnosti tržišta rada, suzbijanju sive ekonomije, efikasnijem posredovanju pri zapošljavanju te lakšem pristupu informacijama. S istim ciljem planira se, krajem 2002., usvajanje uredbi na temelju postojećih zakona te novih zakona koji reguliraju tržište rada.

Očekivani pad nezaposlenosti u 2003. za 1,5% biti će rezultat restrukturiranja tržišta rada i porasta broja radne snage.

Nastavak fiskalne konsolidacije, jačanje bankarskog sektora i sveukupna makroekonomska stabilnost omogućila je blažu monetarnu politiku u 2002. Monetarni agregati i kreditni plasmani banaka nastavili su s rastom bez utjecaja na inflaciju.

Kao rezultat reforme domaćeg platnog prometa, poslovne banke poboljšale su svoju likvidnost. Hrvatska narodna banka nastavila je, zbog aprecijacijskih pritisaka, intervenirati na deviznom tržištu otkupljujući stranu valutu. U okviru ograničenja Stand-by aranžmana MMF-a, a da bi utjecala na potražnju za novcem, središnja banka oslonila se na intervencije na deviznom tržištu, a ne na reguliranje kamatne stope. Smanjene su kamatne stope i stopa obvezne rezerve koja trenutno iznosi 19%. Kamatna stopa nastavila je opadati što se odrazilo i na kamatne stope novčanog tržišta koje su se prepolevile u usporedbi sa 2001. U listopadu

2002., HNB je smanjila eskontnu stopu sa 5.9% na 4.5%. Iako eskontna stopa u Hrvatskoj nema tako veliku važnost kao u nekim drugim zemljama, njezine promjene odražavaju opći trend kamatnih stopa na hrvatskom tržištu.

HNB je deviznim intervencijama unaprijed ublažavala oscilacije izazvane sezonskim čimbenicima, uglavnom vezanima uz turizam i zaduživanje države u inozemstvu kako bi se izbjegle brze i nepotrebne promjene. Unatoč intervencijama, monetarna politika u Hrvatskoj bila je uspješna u smanjivanju inflacije koristeći kamatnu stopu kao glavni oslonac. Tečaj kune u odnosu na euro pokazivao je laganu aprecijaciju u 2002., odražavajući jake kapitalne priljeve od privatizacije i turizma. Aprecijacija tijekom ljetne sezone rezultat je povećane potražnje za HRK.

Nakon velikih gubitaka Riječke banke na stranim tržištima, DAB je banku prodala Erste grupaciji. Riječka banka nastavila je s radom, te je kriza banke uspješno riješena bez širenja na ostatak bankarskog sektora.

U 2003. očekuje se nastavak stabilne monetarne politike, te bi promjene na novčanom tržištu trebale nastupiti prvenstveno kao posljedica pritjecanja stranog kapitala i mjera Hrvatske narodne banke.

Neravnoteža u platnoj bilanci nastavljena je i u 2002. Trgovinski deficit u prvih 8 mjeseci porastao je 19% odražavajući dinamičan rast osobne potrošnje i investicija, ali istovremeno i spori oporavak gospodarstva u cjelini. Uspoređujući prvih 8 mjeseci ove i protekle godine, uočen je rast izvoza u iznosu od 3%, dok je uvoz porastao 11%. Trgovinski deficit dijelom će biti nadoknađen prihodima od turizma.

Ukupni robni izvoz u 2001. iznosio je 4,7 milijardi dolara (rast od 5,1%), dok je ukupni robni uvoz iznosio 8,8 milijardi (rast od 15,2%). Deficit robne razmjene povećao se na 4,1 milijardi dolara što je povećanje od 25% u odnosu na prošlu godinu. Priljevi od turizma pozitivno su utjecali na deficit računa tekućih transakcija platne bilance, te je on iznosio 3% BDP-a. U prvih 8 mjeseci 2002., ukupni izvoz roba iznosio je 3.1 milijardi dolara, dok je uvoz bio 6,6 milijardi dolara što je rezultiralo deficitom u iznosu od 3,5 milijardi dolara. Prema predviđanjima MMF-a, saldo robne razmjene za 2002 iznosit će -4,3 milijardi dolara, a za 2003. - 4,6 milijardi dolara.

U kolovozu je hrvatski ukupni vanjski dug dosegao iznos od 13.3 milijardi dolara (60.3% predviđenog BDP-a za 2002.). Uspoređujući ga sa stanjem na dan 31.12.2001. godine kada je iznosio 11.2 milijardi dolara, uočava se porast od 18.4%, odnosno 943 milijuna dolara. Iznoseni podaci ukazuju na to da će prvotno predviđen udio vanjskog duga u BDP-u u 2002. (49.3%) biti premašen. Dio porasta vanjskog duga (46% porasta) može se objasniti jačanjem eura u odnosu na dolar. Naime, zbog povezanosti Hrvatske s Europskom monetarnom unijom najviše zaduženja ostvaruje se u eurima. Struktura vanjskog duga nije bitno izmijenjena. Podaci iz srpnja pokazuju da zaduženja države i nadalje imaju najveći udio (43.1%) u ukupnom vanjskom dugu. Najmanji vanjski dug bilježi središnja banka (HNB) u iznosu od 111 milijuna dolara. Više od polovice vanjskog duga (56.1%) se i dalje odnosi na dugoročne kredite.

Za 2003. godinu očekuje se pad udjela vanjskog duga u BDP-u na iznos od 51%.

Prema preliminarnim podacima, bruto međunarodne rezerve HNB-a povećale su se s 4.7 na 5.7 milijardi dolara u razdoblju od kraja 2001. do rujna 2002. zahvaljujući uslugama (posebno turizmu), privatnim transferima te kapitalnim priljevima od stranih direktnih ulaganja.

Republika Hrvatska nastavlja dobre odnose sa međunarodnim financijskim institucijama. Započela je pregovore s MMF-om u svezi novog Stand-by aranžmana. On bi se trebao nadovezati na stari sporazum iz ožujka 2001. koji je istekao u svibnju 2002., a bio je prvenstveno preventivnog karaktera, te Hrvatska nije koristila predviđena sredstva. Novi Stand-by aranžman bi također trebao biti preventivnog karaktera u svrhu omogućavanja daljnjih reformi i fiskalne konsolidacije.

Svjetska banka je odobrila kredit od 25.7 milijuna dolara Hrvatskoj za projekt "Reforma katastra i zemljišnih knjiga" sa počekom od 5 godina i dospijecom od 15 godina. Ovaj projekt pridonijet će modernizaciji sustava za vođenje zemljišnih knjiga.

U 2002. godini na području liberalizacije cijena, administrativne cijene samo su ograničene na poljoprivredne proizvode, energiju i promet. No, uvođenjem novog tarifnog sustava i novog zakonskog okvira za energetiku, cijene energenata će se slobodno formirati, a iz postojeće Uredbe o kontroli cijena izbacit će se energenti.

U pogledu reforme financijskog sektora, nastavljena je konsolidacija bankarskog sustava. Prijelaz na euro rezultirao je povećanjem deviznih depozita na kraju 2001. a takav trend nastavio se i u 2002. godini. Ulaženje stranih banaka i njihovo pozicioniranje na hrvatskom tržištu dovelo je do razvoja bankarskog sektora, rasta kreditnih plasmana domaćim osobama i sveukupnog obogaćivanja financijskog sektora. Nakon pridruživanja Riječke banke, Erste Grupa postala je treća po veličini bankarska grupacija sa 10-postotnim tržišnim udjelom. UniCredito je dovršio preuzimanje Zagrebačke banke, a Splitska je banka prodana Hypo Vereinsbanci. Kao rezultat ovih konsolidacija, pojavljuju se velike bankarske grupacije čije banke majke ubrzano povećavaju svoj tržišni udio. Udio stranih banaka u ukupnoj aktivnosti hrvatskog bankarskog sustava dosegao je 90%.

Kreditni plasmani banaka poduzećima i stanovništvu nastavili su rasti, sa daljnjim unaprjeđenjem kvalitete kreditnog portfelja. Novi Zakon o bankama usvojen je u srpnju 2002. Njime se na sveobuhvatan način, sukladno smjernicama EU, regulira osnivanje, poslovanje i prestanak rada banaka, te nadzor nad njihovim poslovanjem na konsolidiranoj osnovi.

Izrađen je Nacrt prijedloga zakona o deviznom poslovanju, koji je Vlada RH krajem listopada uputila u Hrvatski sabor. Cilj je ovog Prijedloga zakona daljnja liberalizacija tokova kapitala, zadržavajući restrikcije samo na slobodno iznošenje uštedevine.

Istovremeno, nekoliko drugih zakonodavnih projekata su ili doneseni ili se nalaze u zakonodavnoj proceduri (opširnije u 5. poglavlju).

3.2. Prioriteti

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

7. Poboljšanje fiskalne konsolidacije u 2002. radi dugoročno održivih javnih financija zahtijevati će strogu kontrolu troškova i pridržavanje plana proračuna kako bi se

izbjegle diskrecijske mjere i stvorio prostor za daljnja Vladina ulaganja u dolazećim godinama.

Fiskalni rezultati u 2002. godini nastavili su se oslanjati na diskrecijske mjere kao što su fiskalna štednja u subvencijama i transferima, robi i uslugama (od kojih nema zarade), te kapitalnoj potrošnji. Očekuje se da će proračunski deficit središnje države dostići razinu od 3,9% BDP-a po obračunskoj osnovici što bi odgovaralo planiranom 4,25% BDP-a (u usporedbi sa 5,4% BDP-a u 2001. godini). Fiskalna politika nastavlja sa svojim ekspanzivnim karakterom iz 2001. godine što se može vidjeti iz relativno visokog deficita opće države od 6,5% BDP-a (predviđanja MMF-a za 2002. godinu iznosila su 6,6%). Među ostalim čimbenicima koji su u 2002. godini utjecali na visoki fiskalni deficit su kašnjenja u provedbama reforme vojske i zdravstva, kao i trošak uvođenja osobne kapitalizirane štednje u sustavu mirovinskog osiguranja. Stroga kontrola rashoda nastavlja biti osnovni instrument smanjenja deficita u 2002. godini. Očekuje se nastavak smanjenja udjela troškova plaća državnih službenika u BDP-u kao rezultat smanjenja broja zaposlenih u državnim službama. Ulaganje u izgradnju autocesta u 2002. i dalje će biti visoki kapitalni izdatak.

Očekuje se da će proračunski deficit centralne države pasti na 2,6% GDP-a u 2003. godini zahvaljujući padu javne potrošnje. Vlada predviđa daljnja smanjenja u javnom sektoru zapošljavanja posebice u vojsci i zdravstvu, kao što je ranije navedeno, te smanjenje stavke troškova plaća. Nadalje, očekuje se da će nedavno uvedena reforma mirovinskog osiguranja smanjiti pritiske na državni proračun. Predviđena stopa rasta povećanja plaća zaposlenika u državnim službama treba ostati niža od stope rasta BDP-a.

Dva su glavna cilja u fiskalnom sektoru za slijedeći period. Prvo, nastaviti sa smanjenjem proračunskog deficita i javnih troškova kao udjela u BDP-u. Drugo, zaključiti konsolidaciju državne potrošnje i daljnje provedbe fiskalne decentralizacije.

Ukupni planirani konsolidirani prihodi državnog proračuna i izvanproračunskih fondova za 2002. godinu iznosili su 71,35 milijardi HRK, dok su ukupni planirani rashodi iznosili 76,80 milijardi HRK. Stoga, ukupni deficit iznosio bi 5,45 milijardi HRK. U usporedbi sa 2001. godinom, došlo je do očitog povećanja u stavkama prihoda i rashoda zahvaljujući uvođenju novog sustava gdje su stavke kao što su mirovine i zdravstvo, prethodno izuzete iz proračuna, sada uvrštene.

U realnim okvirima, konsolidirani proračun zajedno sa izvanproračunskim fondovima u 2002. godini manji je od proračuna iz 2001. godini za 800 milijuna HRK. Nominalni proračunski deficit porastao je s 3,19 milijuna HRK u 2001. godini na 5,45 milijuna HRK u 2002. godini. Ukupni troškovi za prvih šest mjeseci u 2002. godini bili su manji od predviđenih. To pokazuje dobro proračunsko upravljanje i financijsku disciplinu. Zamjetno je odstupanje od planiranog proračuna pod stavkom državnih plaća što je ujedno i najvažnija pojedinačna stavka u proračunskom rashodu (rashodi su premašili plan za 3,1%) i pod stavkom subvencija u poljoprivredi i turizmu. Ove subvencije premašile su plan za 6,8% no zbog njihovog sezonskog karaktera očekuje se da neće premašiti ukupni planirani iznos. Ostale stavke proračunskih rashoda bile su značajno niže od planiranih.

Ukupni prihodi državnog proračuna za prvu polovicu 2002. godine iznosili su 32,9 milijarde HRK, što je za 1,6% manje od predviđenih 33,33 milijardi HRK. Stoga se može reći da su ukupni prihodi u skladu sa predviđenim planom. Iako je 99% prihoda od poreza realizirano po predviđenom, njihova struktura je bila malo drugačija od predviđenog. Očekuje se da će

gotovo svi izvori poreza (PDV, trošarine na naftne derivate, porez na dobit i doprinosi) prikupiti prihode prema planiranom do kraja 2002. godine, dok će prihodi od poreza na dohodak i akcize na duhanske proizvode biti manji od planiranog. PDV ostaje najvažnija stavka u prihodu državnog proračuna u iznosu od 10,9 milijardi HRK (oko 1/3 od ukupnog) iako je za 2,8% manji od planiranog. Priljev od poreza na dobit nastavlja biti veći od očekivanog za cijeli period što odražava oporavak hrvatskog gospodarstva.

Iako su se prihodi od privatizacije smanjili sa 6,5 milijardi HRK na 5,5 milijardi HRK, rashodi nisu porasli već su preraspodjeljeni po ostalim stavkama, naročito kod stavke javnih plaća (povećanje od 956 milijuna kuna) i dječjeg doplatka (povećanje od 950 milijuna HRK). Nove izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak, planirane za listopad 2002. godine, trebale bi povećati neoporezivi dio dohotka.

Ostvarenje proračunskih prihoda i rashoda je rezultat cjelokupne ekonomske politike Vlade i konsolidacije gospodarstva, kao i pojačani naponi u prikupljanju poreza, te proračunskog upravljanja Ministarstva financija i njihovih službi, naročito Porezne uprave, Carinske uprave i Državne riznice.

U vrijeme pisanja ovog izvješća, Vlade RH je uputila Hrvatskom saboru prijedlog rebalansa proračuna za 2002. godinu kojim se predlažu uštede koje bi trebale dovesti do smanjivanja izdataka državnog proračuna za 2002. godinu.

Udio transfera i subvencija u proračunu za 2003. godinu treba se smanjiti, dok se kriteriji i vremenski okvir treba definirati radi postepenog smanjenja direktnih subvencija kao instrumenta u restrukturiranju gospodarstva. Nacrt prijedloga zakona o državnim potporama nalazi se u proceduri Vlade, a planira se njegovo upućivanje Hrvatskom saboru do kraja 2002. godine.

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

8. *Mjere za smanjivanje troškova plaća državnih službenika te reforma i modernizacija mirovinskog i zdravstvenog sustava kao i usmjeravanje i usklađivanje prikupljanja podataka za društveni sektor*

Uz potporu Svjetske banke, Hrvatska je tijekom prve polovice 2002. godine provela mirovinsku reformu s ciljem uspostavljanja financijski održivog sustava. Mirovinska je reforma jedna od najznačajnijih trenutnih reformi u Republici Hrvatskoj. Prijašnji mirovinski sustav temeljio se na generacijskoj solidarnosti što je postalo neodrživim zbog dostignutog omjera 1:1 zaposlenik- umirovljenik. Novi institucionalni okvir, zaključen tijekom 2001. godine, stvorio je preduvjete za novi mirovinski sustav koji počiva na tri stupa: 1. Obvezno mirovinsko osiguranje zasnovano na generacijskoj solidarnosti, 2. Obvezno mirovinsko osiguranje zasnovano na osobnoj kapitaliziranoj štednji i 3. Dobrovoljno mirovinsko osiguranje zasnovano na osobnoj kapitaliziranoj štednji). U tu svrhu su osnovane dvije nove institucije: 1) HAGENA zadužena za nadzor cjelokupnog mirovinskog sustava utemeljenog na mirovinskom osiguranju zasnovanom na osobnoj kapitaliziranoj štednji kao i za poslovanje mirovinskih fondova i mirovinskih osiguravajućih društva i 2) REGOS (Središnji registar osiguranika) tehničko središte zaduženo za prikupljanje svih potrebnih podataka nužnih za efikasno funkcioniranje sustava.

Od studenog 2001. godine, zaposlenici su mogli birati između sedam obveznih mirovinskih fondova ovlaštenih za prikupljanje doprinosa za drugi stup mirovinskog osiguranja, u koji se uplaćuje 5% njihovog dohotka. Ovi obvezni mirovinski fondovi mogu ulagati do trećine prikupljenih sredstava u hrvatska poduzeća, stoga predstavljaju novi izvor dugoročnog financiranja za koji se očekuje da će potaknuti gospodarski rast. Iako su mogućnosti ulaganja još uvijek ograničene na mali broj kompanija uvrštenih na burzi, reforma će značajno doprinijeti razvoju hrvatskog financijskog tržišta.

Međutim, izmjene i dopune nekoliko zakona do lipnja 2003, kao i njihova provedba predviđeni su za poboljšanje učinkovitosti prvog stupa mirovinskog sustava.

Ministarstvo zdravstva reformu zdravstva provodi na temelju dokumenta *Reforma sustava zdravstva i sustava zdravstvenog osiguranja Republike Hrvatske* koji je usvojila Vlada i potvrdio Hrvatski sabor u srpnju 2000. g. Reforma uključuje racionalizaciju troškova, povećanje efikasnosti sustava, unapređenje efikasnosti i kvalitete u sustavu pružanja zdravstvenih usluga, decentralizaciju sustava, uvođenje dopunskog zdravstvenog osiguranja i druge mjere.

U okviru navedene reforme, u tijeku 2002. g., provedene su određene aktivnosti na uređivanju područja lijekova i medicinskih proizvoda, pa je u tom smislu izmijenjen i dopunjen Zakon o lijekovima i medicinskim proizvodima, te donesen Pravilnik o mjerilima za usklađivanje cijena lijekova s Liste Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Pod Projektom izrade kliničkih smjernica, kao jednim od niza projekata koji se provode u sklopu Projekta reforme zdravstva, izrađeno je i objavljeno na web-stranicama Ministarstva zdravstva 20, a u tijeku je izrada još 19 smjernica.

U projektu planiranja zdravstvenih kapaciteta i reorganizacije bolničke djelatnosti određen je standard broja postelja za svaku djelatnost po razinama bolničkih ustanova, standard broja zaposlenih, te pripravnosti i dežurstva.

U sustav plaćanja bolnica uvedeno je plaćanje po terapijskom postupku (PPTP) za 33 dijagnoze što omogućuje racionalizaciju troškova zdravstvenih ustanova.

Utvrđeni su uvjeti za smanjenje broja Domova zdravlja sa 116 na 23 (jedan u svakoj županiji, tri u Gradu Zagrebu), čime će se smanjiti broj zaposlenika i članova upravnih vijeća sukladno standardu od 2-2,5 zaposlenika po ugovorenom bolesničkom krevetu. Provedbom gore navedenih mjera osigurava se razvoj zdravstvenog sustava sukladan njihovim financijskim mogućnostima.

Projekt unapređenja zdravstveno-informacijskog sustava otpočet je s informatizacijom poslovanja HZZO, a ove godine se nastavio s informatizacijom dva sustava zdravstva: informatizacija ordinacija primarne zdravstvene zaštite, te bolničkih sustava.

Ministarstvo zdravstva kao glavni cilj svoje politike za 2003. godinu nastavlja s provedbom reforme. Kako bi se ovaj cilj ostvario, kontinuirano će se provoditi promicanje zdravih načina življenja preko projekata kao što su: "Zdrava prehrana", "Recite DA nepušenju", "Stop AIDS", "Prevenција i rano otkrivanje karcinoma", "Žensko zdravlje" i drugi.

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

9. *Nastaviti privatizaciju, posebice dovršiti najavljene projekte (Croatia Banka, HPB, Croatia Osiguranje, HEP i INA), te nastaviti prodaju dionica iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju.*

Proces privatizacije nastavljen je u 2002. godini, ali prilično sporo. Do kraja listopada 2002. godine dionice poduzeća u državnom vlasništvu koje su se nalazile u portfelju Hrvatskog fonda za privatizaciju u velikoj su mjeri prodane. Ukupno je prodano 50 poduzeća posredstvom Burze dok je 78 neprofitabilnih poduzeća poslano u stečaj. Od planiranih prihoda od privatizacije u iznosu od 6,5 milijardi HRK (oko 880 milijuna eura), namijenjenih uglavnom za pokrivanje proračunskog deficita, ostvareno je 5,5 milijardi HRK (740 milijuna €).

Tijekom 2001. Vlada je najavila namjeru prodaje Croatia Banke, Croatia Osiguranja, JANAF-a, INA-e i HEP-a.

Unatoč najavama o prodaji Croatia Banke, Vlada je nedavno odlučila spojiti Croatia Banku i Hrvatsku Poštansku Banku, uz potporu Svjetske Banke koja će uložiti 100 milijuna HRK na ime 25%-tnog udjela u novonastaloj banci. Nakon otkrivanja nepravilnosti u poslovanju Riječke banke, većinski vlasnik Bayerische Landesbank prodao je svoj udio od 59.9% za 1 USD Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga. Riječka banka potom je ponovo privatizirana, na način da je 85% dionica prodano Erste & Steiermarkische banci, te je Riječka banka nastavila s poslovanjem. Prestigle ponude za privatizaciju Croatia Osiguranja su otvorene, no Vlada razmatra daljnji nastavak privatizacije. Moguće je da će Croatia Osiguranje ipak ostati u državnom vlasništvu. Croatia osiguranje i HT će prodati dio dionica svojim djelatnicima do kraja 2002. godine. Privatizacija JANAF-a je odgođena za 2004. godinu, nakon restrukturiranja poduzeća. Vlada je usvojila zakone o INA-i i HEP-u. Privatizacija INA-e počela je s istraživanjem tržišta potencijalnih kupaca za prvih 25%+1 dionica. Isto tako se predviđa prodaja dijela dionica djelatnicima poduzeća u 2003. godini. HEP je započeo s restrukturiranjem. Nakon dovršene podjele poduzeća na tri dijela, Vlada će nastaviti s privatizacijom. Brodogradnja također prolazi kroz proces restrukturiranja. Ako se do kraja 2002. godine ispune određeni uvjeti, započet će privatizacija brodogradilišta Uljanik. 50% dionica predviđeno je za prodaju strateškim ulagačima, dok će ostatak dionica biti zadržan za prodaju djelatnicima. Privatizacija ostalih brodogradilišta nastaviti će se u slijedećim godinama. U turizmu, koji je od velike važnosti za hrvatsko gospodarstvo, prodano je nekoliko hotela, među kojima su hotel Osmine u Slanom, hotel Primošten u Primoštenu te hotel Split u Split.

Zakon o poljoprivrednom zemljištu obuhvaća zakonodavni okvir privatizacije poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu. Provedbu privatizacije obavlja lokalna samouprava uz suglasnost Ministarstva poljoprivrede i šumarstva.

Vlada je donijela odluku da se način i rokovi provedbe privatizacije poduzeća iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju i ostalih poduzeća odrede do kraja 2002. godine.

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

10. *Prihvatanje mjera za stvaranje poslovnog okruženja koje vode rastu, uključujući početak reforme katastarsa i zemljišnih knjiga.*

Stvaranje poslovnog okruženja koje potiče domaće i strane investicije bitno je za ubrzanje ekonomske aktivnosti i postizanje zadovoljavajućeg i održivog ekonomskog rasta. Zbog toga je ovom području dana posebna važnost. Novi zakon o poticanju ulaganja je u saborskoj proceduri i njegovim bi se usvajanjem trebalo stvoriti investicijski poticajno okruženje. Zakon će se uglavnom odnositi na investicije za tehnološki razvoj. Nadalje, Vlada je nedavno prihvatila Uredbu o osnivanju Agencije za promicanje ulaganja i trgovine. Agencija će, između ostalog, pomoći ulagačima s obzirom na njihove potrebe u ulagačkom procesu. Istovremeno, značajni naponi uloženi su u uklanjanje administrativnih prepreka koje su prikazane u FIAS-ovim studijama iz 2001 g.

Temeljem tog izvješća pripremljeni su, te u srpnju upućeni u Vladinu proceduru Nacrt prijedloga zakona o poticanju ulaganja, zakona o slobodnim zonama, zakona o sudskom registru, zakona o zaštiti potrošača, te su zakon o poticanju ulaganja i zakon o slobodnim zonama prihvaćeni u prvom čitanju u Hrvatskom saboru u listopadu ove godine. Izmjene i dopune Carinskog zakona su u proceduri Vlade, dok je Prijedlog nacrta stečajnog zakona usvojen od strane Vlade te se njegovo donošenje očekuje do kraja 2002 g. U završnoj fazi pripreme je i Zakon o zaštiti radničkih potraživanja. Izmjene i dopune Zakona o administrativnim i sudskim troškovima koje se nalaze u Vladinoj proceduri, trebale bi smanjiti te troškove dok će izmjene i dopune Zakona o sudskom registru (do kraja 2002 g.) pojednostavniti proces registracije poduzeća pri Trgovačkom sudu. Navedeni zakoni trebali bi pružiti poticajan, siguran i stabilan temelj ulaganjima u Republici Hrvatskoj te potaknuti gospodarski rast i razvitak i uključivanje Republike Hrvatske u tokove međunarodne razmjene povećanjem izvoza i jačanjem konkurentne sposobnosti hrvatskog gospodarstva.

Sa svrhom izgradnje učinkovitog sustava zemljišnih knjiga koji će pridonijeti razvoju tržišta nekretnina, Pravilnik o zamjeni ručnog vođenja zemljišnih knjiga s elektronskim sustavom obrađivanja podataka je donesen sukladno sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Republika Hrvatska namjerava započeti Projekt reforme katastra i zemljišnih knjiga, koji će sadržavati slijedeće komponente: A - Razvoj sustava registracije nekretnina, B - Razvoj katastarskog sustava, C – Unutar organizacijsko djelovanje i informacijska tehnologija; D - Vođenje projekta, razvoj zakona i politika. Projekt će: ubrzati registraciju u katastarski sustav i sustav nekretnina; modernizirati i uskladiti oba sustava; uskladiti, ispraviti i obnoviti podatke u katastru i zemljišnim knjigama; poboljšati odnose s kupcima i kvalitetu usluge kroz organiziranje seminara za investitore kao i prateće stručnjake, financijske institucije i posjednike nekretnina; ukazati na zapreke rada učinkovitog sustava hipoteke.

Projekt se nalazi u postupku procedure Vlade RH, rok provedbe istog je od listopada 2002. do listopada 2007. Predviđeni izvori financiranja su krediti IBRD i EU CARDS 2002.

Plan Provedbe predviđa mjere:

- br. 119 donijeti Pravilnik o prelasku s ručno vođene zemljišne knjige na elektroničku obradu podataka
- br. 322 ažurirati rad zemljišnoknjižnih odjela

4. Provedba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

4.1. Uvod

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju provodi se prema Planu provedbe kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila 18. listopada 2001. godine. Plan provedbe je glavni instrument

planiranja, koordinacije i praćenja provedbe Sporazuma, te sadrži više od 350 pravnih, analitičkih i institucionalnih mjera kao i pripremnih mjere za tehničku pomoć u vidu izrade analiza, definiranju prioriteta te sastavljanju nacrtu programa u razdoblju od 2002. do 2006. godine.

Plan provedbe se temelji na osnovnom načelu "živog" dokumenta. Naime, Ministarstvo za europske integracije redovito ažurira Plan provedbe novim mjerama. Također, u Plan provedbe se unose i sve druge potrebne izmjene kako bi on u svakom trenutku odražavao trenutno stanje provedbe Sporazuma. Pored toga, Vlada Republike Hrvatske je 16. svibnja 2002. usvojila izmjene i dopune Plana provedbe pri čijoj su se izradi uzela u obzir područja istaknuta u prvom godišnjem Izvješću Europske komisije o Procesu stabilizacije i pridruživanja za Republiku Hrvatsku, SEC(2002) 341.

Ministarstvo za europske integracije je uspostavilo mehanizam za koordinaciju, nadzor i izvješćivanje, koji se zasniva na dolje opisanim načelima.

Prvobitno predviđen sustav polugodišnjeg izvješćivanja pokazao se nedovoljnim za potrebe nadzora procesa provedbe budući da nije omogućivao Vladi Republike Hrvatske pravovremeno reagirati na moguće poteškoće koje bi se pojavile u izvršavanju Plana provedbe. Kako bi se uklonili nedostaci, uveden je sustav mjesečnog izvješćivanja koji omogućava primjereni uvid u ispunjavanje obveza.

Budući da je Plan provedbe dokument Vlade Republike Hrvatske (koja ni u kojem slučaju ne može prejudicirati zaključke Hrvatskog sabora), status provedbe zakonodavnih mjera označava se na slijedeći način: (i) ako je nacrt prijedloga zakona iz tijela državne uprave, koje je bilo zaduženo za njegovu izradu, otišao u proceduru Vlade Republike Hrvatske, mjera se označava kao "mjera u provedbi", (ii) ako je Vlada Republike Hrvatske prihvatila nacrt prijedloga zakona mjera se označava kao "provedena".

Temeljem izvješća o ostvarivanju Plana provedbe u prvih devet mjeseci 2002 g., napredak u njegovom ostvarivanju se može ocijeniti zadovoljavajućim. Općenito, u razdoblju od potpisivanja Sporazuma do listopada 2002., oko 52% navedenih mjera iz Plana provedbe (trajnih i s vremenskim rokom) bile su ili provedene ili su u završnoj fazi provedbe.

Očigledno, bilo je određenih kašnjenja u provedbi nekih mjera u odnosu na rokove iz Plana provedbe. Iako su među mjerama koje nisu pravovremeno provedene bili zakonski akti koji se smatraju važnim političkim prioritetima u Hrvatskoj, općenito, većina odgođenih mjera nisu bile zakonodavne prirode. Međutim, prema izmijenjenim rokovima provedbe, najvažniji zakonski akti, čije je donošenje bilo predviđeno za prethodne mjesece u 2002. godine, trebali bi biti doneseni do kraja godine.

Spomenuta kašnjenja ipak nisu dovela u pitanje rokove na koje se Hrvatska obvezala u Sporazumu, budući da Plan provedbe predviđa bržu dinamiku u ispunjavanju preuzetih obveza. Većina mjera iz Plana provedbe planirana je za prve dvije godine provedbe (2002. i 2003.). Ubrzani pristup u provedbi odražava namjeru Vlade Republike Hrvatske da Hrvatska postigne stupanj spremnosti koji se zahtjeva za punopravno članstvo u EU do kraja 2006. godine.

Najznačajnije poteškoće u praćenju provedbe Sporazuma bile su: kašnjenja u podnošenju izvješća, neadekvatne informacije o provedbi, nejednaka kvaliteta izvješća, nedostatak

koordinacije između nadležnih institucija za provedbu mjera (veliki broj mjera zahtjeva zajedničko zalaganje nekoliko tijela državne uprave), nedostatak svijesti odgovornih nadležnih ministarstava o prioritetima i važnosti aktivnosti koje bi mogle ubrzati proces integriranja Hrvatske u EU. Ipak, napredak je postignut. Primjerice tijela državne uprave postaju sve ažurnija i aktivnija glede ispunjavanja svojih obveza.

Vlada Republike Hrvatske je prepoznala iznimnu važnost jasno definiranih komunikacijskih kanala između Ministarstva europskih integracija i ostalih tijela državne uprave, kao i važnost komunikacije unutar tijela državne uprave. Zbog toga su u svakom pojedinačnom tijelu državne uprave imenovani koordinatori za europske integracije (obično na razini pomoćnika ministra ili na višoj razini). Da bi mehanizam provedbe Sporazuma postao učinkovitiji u tijeku je imenovanje zamjenika koordinatora na operativnoj razini. Pa ipak, iskustva u ostvarivanju Plana provedbe pokazala su neprimjerenost u komunikaciji unutar velikog broja tijela državne uprave, što još više ukazuje na potrebu osnivanja Odjela za europske integracije u svim tijelima državne uprave gdje to još nije učinjeno.

Čitavim nizom zajedničkih sastanaka, uloženi su znatni napor s ciljem podizanja svijesti svakog pojedinog tijela državne uprave zaduženog za provedbu Sporazuma da preuzme individualnu odgovornost za provedbu mjera iz svoje nadležnosti. Postoje značajne razlike među tijelima državne uprave na razini administrativne sposobnosti na području europskih integracija. Odgovornost je na svakom pojedinom tijelu državne uprave da osigura optimalne uvjete za ostvarivanje Plana provedbe. To se čini u skladu sa obimom posla, te postojećom organizacijskom strukturom.

Usprkos tome, može se zaključiti da se razina administrativne sposobnosti na području provedbe Sporazuma povećala od samog početka procesa. Također, primjetno je da se sve veći broj državnih službenika uključuje u ovaj proces putem svojih svakodnevnih zadataka, uspostavljenih kanala komunikacije i koordinacije, te kroz različite seminare i obrazovne programe na području europskih integracija.

Ministarstvo za europske integracije izradilo je računalnu bazu podataka za praćenje ostvarivanja Plana provedbe koja je potpuno operativna od travnja 2002. Baza podataka je temelj za praćenje podataka o provedbi i izradu analiza vezanih uz provedbu Sporazuma.

Baze podataka za usklađivanje zakonodavstva, programe tehničke pomoći, praćenje ostvarivanja Plana provedbe i baza podataka za prevođenje, trebale bi prerasti u jedinstvenu bazu do kraja 2002. čime bi se omogućilo učinkovitije praćenje cjelokupnog procesa europskih integracija u Republici Hrvatskoj.

4.2. Prioriteti

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

11. Provedba obveza preuzetih Privremenim sporazumom vezanih uz liberalizaciju trgovine

U skladu s obvezama preuzetim Privremenim sporazumom, a koje se odnose na liberalizaciju trgovine, Vlada Republike Hrvatske će u studenom 2002 usvojiti novu Uredbu o carinskoj tarifi za 2003. Ona će zamijeniti Uredbu o carinskoj tarifi iz 2002. kojom je već primijenjena liberalizacija prema rasporedu definiranom u Privremenom sporazumu, a koji je u primjeni od

1. siječnja 2002. Smanjenje carina će se i u 2003. odvijati sukladno rasporedu utvrđenim Privremenim sporazumom.

Sukladno Uredbi o carinskoj tarifi koja je na snazi, prosječna carinska stopa za industrijske proizvode je 3,5%, dok je za poljoprivredne proizvode trenutno oko 20 %.

Primjenjuje se usklađeni sustav EU. Da bi Hrvatska ispunila obveze koje su proizašle iz Plana provedbe Sporazuma, početkom 2002. usvojene su osim Carinske tarife za 2002. godinu i Uredba o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola u skladu s Kombiniranim nazivljem, Uredba o provedbi Sporazuma o uzajamnim preferencijalnim trgovačkim koncesijama za određena vina i Uredba o tumačenju nazivlja EU.

Izmjene i dopune Carinskog zakona trenutno su u proceduri Vlade Republike Hrvatske.

Europska Unija i dalje je najvažniji trgovinski partner Republike Hrvatske, dok najveći udio u međusobnoj razmjeni s Republikom Hrvatskom imaju Njemačka i Italija. Izvoz Republike Hrvatske u EU porastao je za 5.4 % u 2001. godini i iznosio je 2,5 milijardi USD (54,67% od ukupnog izvoza). U prvih sedam mjeseci 2002. godine izvoz u EU je bio 1,6 milijardi USD (56,72% ukupnog izvoza). Uspoređujući sa istim razdobljem prošle godine zabilježen je porast od 11,7%. Tijekom 2001. godine hrvatski uvoz iz zemalja EU porastao je za 15,9 % i iznosio je 5,1 milijardi USD (55,95% ukupnog uvoza). U prvih sedam mjeseci 2002. godine uvoz je iznosio 3,3 USD (56, 10% ukupnog uvoza), što je porast od 9,9% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Trgovinska bilanca Republike Hrvatske nastavlja bilježiti negativan trend.

Institut za razvoj poljoprivrede u centralnoj i istočnoj Europi (IAMO) u suradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i šumarstva Republike Hrvatske, proveo je analizu učinaka liberalizacije trgovine na primarne i prerađene poljoprivredne proizvode. Analiza se usredotočila na utjecaje Sporazuma, članstva u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO), te na utjecaj ugovora o slobodnoj trgovini s najvažnijim trgovinskim partnerima Republike Hrvatske. Istraživanje predviđa povećanje blagostanja potrošača koje bi trebalo nadoknaditi pad ukupnih prihoda poljoprivrednika i gubitak carinskih prihoda. U studiji se preporuča da Vlada Republike Hrvatske treba nadzirati kretanje dohodaka poljoprivrednih kućanstava, te ukoliko bude potrebno i nadoknaditi ga tijekom tranzicijskog perioda. U 2005. godini očekuje se smanjenje godišnjih carinskih prihoda od otprilike 95-106 milijuna eura.

Analiza utjecaja Sporazuma na trgovinu industrijskim proizvodima biti će prikazana u Ekonomskom memorandumu Svjetske banke koje će biti dovršen do kraja ove godine.

Kontinuirani utjecaj mjera preuzetih iz Sporazuma trebao bi dugoročno ostaviti pozitivan trag na trgovinsku bilancu. Također utjecaj ekonomskih reformi, pravnih prilagodbi kao i prihvaćanje europskih standarda dovesti će do stvaranja pozitivnog ulagačkog ozračja, koji bi trebali imati pozitivan odraz na hrvatski izvoz.

Tijekom 2002. godine izvoz šećera iz Hrvatske u Europsku uniju postao je glavni problem u provođenju trgovinskih odnosa po Privremenom sporazumu. Nakon što je utvrđen veliki porast izvoza šećera iz Hrvatske u zemlje članice Unije, ali i veliki porast uvoza šećera iz Unije u Hrvatsku, Europska komisija je izrazila sumnju da se radi o reeksportu šećera porijeklom iz Unije, a ne o izvozu šećera koji je stvarno proizveden u hrvatskim šećerana. U višemjesečnim ispitivanjima i nadzoru izvoza šećera hrvatska nadležna tijela nisu mogla

potvrditi takve sumnje, već je Komisiji dostavljena carinska dokumentacija koja potvrđuje hrvatsko porijeklo izvezenoga šećera.

Međutim, tijekom kolovoza carinska služba u Grčkoj otkrila je da je u jednoj isporuci šećera iz Hrvatske bilo i primjesa šećera proizvedenog od šećerne trske, pa je odbacila izvoznju dokumentaciju kojom se potvrđivalo hrvatsko porijeklo te pošiljke. Hrvatska Vlada odmah je osudila kršenje propisa o porijeklu robe utvrđenih Privremenim sporazumom, te je naložila i poduzimanje disciplinskih mjera za odgovorne u toj šećerani.

Iako izolirani slučaj izvoza šećera s primjesama šećerne trske u Grčku ne može poslužiti za potvrdu temeljne sumnje Europske komisije u reeksport šećera porijeklom iz Unije, hrvatska je strana prihvatila daljnju suradnju u pronalaženju rješenja koja bi dugoročno otklonila povode za nikad dokazanu sumnju Europske komisije u malverzacije s izvozom šećera iz Hrvatske u EU. Osim omogućavanja inspekcija od strane nadležnih službi Europske komisije u hrvatskim šećeranim, Vlada je uvela i stalni nadzor hrvatskih inspeksijskih i carinskih službi u šećeranim. Pored toga, izrazila je i spremnost surađivati u provedbi namjere Europske komisije da suspendira izvozne subvencije za šećer koji se iz Unije izvozi u Hrvatsku. Budući da policijska istraga ovog slučaja još nije okončana, kvalifikacija ovog djela kao prijave je prejudicirana.

Na kraju, treba napomenuti da odgovorne institucije rade na pojednostavljenju kontrola i formalnosti na području transporta roba s državama koje nisu članice EU-a.

Plan provedbe SSP-a predviđa sljedeće mjere:

- br. 38 izraditi Nacrt uredbe o carinskoj tarifi (trajno)
- br. 39. osigurati putem zajedničkog povjerenstva brzu i djelotvornu suradnju carinskih organa u vezi s kontrolom porijekla robe među državama koje uspostavljaju zone slobodnih trgovina (trajno)
- br. 65 započeti pregovore radi zaključivanja sporazuma o olakšavanju kontrolnih postupaka i formalnosti koje se podnose na prijevoz robe (trajno)
- br. 103 izraditi Nacrt Uredbe o provedbi trgovinskog dijela SSP-a(industrijski proizvodi)
- br. 104 izraditi Nacrt Uredbe o provedbi trgovinskog dijela SSP-a(poljoprivredni proizvodi, riba i riblji proizvodi)
- br. 105 izraditi Nacrt Uredbe o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola u skladu s Kombiniranim nazivljem)
- br. 106 izraditi Nacrt Uredbe o provedbi Sporazuma o uzajamnim preferencijalnim trgovačkim koncesijama za određena vina (dodatni Protokol t.3. Dodatka 1)
- br. 230 izraditi Nacrt Uredbe o tumačenju kombiniranog nazivlja EU
- br. 317 donijeti nove ili izmijeniti važeće propise radi pojednostavljenja i ubrzanja carinskih postupaka kao i ujednačavanja pravnog statusa

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

12. *Okončanje provedbe Memoranduma o razumijevanju o liberalizaciji i olakšanju trgovine u sklopu Pakta o stabilnosti sklapanjem ugovora o slobodnoj trgovini sa svim susjednim državama do kraja 2002. godine.*

Ugovori o slobodnoj trgovini s Makedonijom, Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Bugarskom i Rumunjskom (Ugovor o slobodnoj trgovini s Rumunjskom nije dvostrani sporazum o slobodnoj trgovini nego dio Ugovora s CEFTA-om) su već potpisani. Ugovor o slobodnoj trgovini sa SRJ parafiran je 6.11.2002., a njegovo potpisivanje očekuje se do kraja godine. Time će se potpuno uskladiti s odredbe Memoranduma o razumijevanju o liberalizaciji i olakšanju trgovine.

Osim toga, Hrvatska je već potpisala Ugovore o slobodnoj trgovini sa Slovenijom, Mađarskom, Češkom, Poljskom, Slovačkom, državama EFTA-e i Turskom. Ugovor s Litvom potpisan je u listopadu o.g., dok su pregovori s Moldavijom u zaključnoj fazi, te će ugovor biti potpisan do kraja ove godine. Hrvatska je zaključila Ugovor o članstvu u CEFTA-i, potpisivanje se očekuje do kraja studenog o.g., čime bi Hrvatska postala punopravni član CEFTA-e od 1. ožujka 2003. Od tog datuma Ugovor o CEFTA-i će zamijeniti dvostrane ugovore o slobodnoj trgovini s državama CEFTA-e.

Sljedeći cilj koji Hrvatska želi postići u namjeri da unaprijedi svoju vanjsku trgovinu, učinkovito primijeni potpisane ugovore o slobodnoj trgovini, te u najvećoj mogućoj mjeri ostvari koristi iz Sporazuma je pristupanje Pan-europskoj kumulaciji o podrijetlu roba.

Plan provedbe SSP-a predviđa sljedeće mjere:

- br. 18 nastaviti regionalnu suradnju putem sklapanja dvostranih sporazuma te različitim regionalnim inicijativama (trajno)
- br. 19 razvijati regionalnu suradnju i dobrosusjedske odnose putem dvostrane i višestrane suradnje (trajno)
- br. 21 osigurati odgovarajuću razinu uzajamnih ustupaka s drugim državama regije u pogledu kretanja osoba, robe, kapitala i usluga (razina uzajamnosti utvrđuje se u dvostranim sporazumima, uzimajući u obzir i relevantne odredbe SSP-a, čl. 12) (trajno)
- br. 343. i 344. o završetku pregovora o sklapanju ugovora o slobodnoj trgovini s Albanijom odnosno SRJ.

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

13. Nastavljanje postupnog usklađivanja zakonodavstva sa zakonodavstvom Zajednice:

Vlada RH spremno je dočekala potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u području usklađivanja zakonodavstva usvojivši instrumente koji će znatno olakšati kvalitetno praćenje tog procesa. Naime, dana 19. srpnja 2001.g. Vlada RH je donijela Odluku kojom je određeno da su tijela državne uprave, u pripremi (nacrt) prijedloga propisa, kojima se usklađuje zakonodavstvo RH s *acquis communautaire*-om, obvezna popuniti Izjavu o usklađenosti (nacrt) prijedloga propisa s *acquis communautaire*-om i izraditi Usporedni prikaz. Ova odluka se obvezatno primjenjuje od 1. prosinca 2001.g. Od ukupnog broja propisa upućenih ovom Ministarstvu na mišljenje, njih 28 predstavlja zakonodavne mjere iz Plana provedbe Sporazuma.

Člankom 69. Sporazuma određeno je da će Hrvatska nastojati osigurati postupno usklađivanje postojećih zakona i budućega zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice. Radi učinkovite provedbe ove obveze kao i jasnoće pristupa i organizacije ukupnog procesa, Republika Hrvatska izradit će program usklađivanja zakonodavstva. Koordinacija izrade ovog programa na razini poslova povjerena je Ministarstvu za europske integracije. Nacionalni program predstavlja okvir koji objedinjuje godišnje planiranje, postavljanje kratkoročnih ciljeva i nadziranje procesa pridruživanja u različitim sektorima. Njegov cilj je sinergija prioriteta u usvajanju *acquis*-a kao i praćenje financijskih potreba pojedinih aktivnosti. Izradi Nacionalnog programa pristupilo se 20. rujna ove godine i do sada je izrađeno oko 40% sadržaja budućeg programa. Rok izrade ovog Programa je prosinac 2002. godine, a nakon što Vlada Republike usvoji Program, isti će biti predstavljen Europskoj komisiji.

U svrhu razmjene iskustva i znanja na razini tijela državne uprave, Ministarstvo za europske integracije pokrenulo je inicijativu nacionalnog *twinninga* - razmjene pravnika tijela državne

uprave i pravniku zaposlenih u Ministarstvu za europske integracije. Obzirom da je Ministarstvo za europske integracije koordinativno tijelo procesa usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s propisima Europske unije te da u redovnoj Vladinoj proceduri ocjenjuje stupanj usklađenosti prijedloga propisa s relevantnim *acquis*-em Europske unije, ovaj pristup omogućuje stručnu razmjenu znanja o pojedinim sektorima, s jedne i europskim propisima relevantnim za usklađivanje u tim sektorima, s druge strane. Gotovo svi djelatnici Uprave za usklađivanje zakonodavstva sudjeluju ili su sudjelovali u radu drugih tijela državne uprave na pravnim poslovima iz njihovog djelokruga i to u Ministarstvu financija, Ministarstvu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Ministarstvu zaštite okoliša, Ministarstvu gospodarstva, Ministarstvu pomorstva, prometa i veza, Ministarstvu zdravstva.

Jedna od mjera predviđenih Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju jest i postupno osnivanje radnih skupina za usklađivanje zakonodavstva prema 31 području pregovora za punopravno članstvo u EU, te je Vlada RH 19. rujna 2002.g. donijela Odluku o osnivanju radnih skupina za usklađivanje zakonodavstva Hrvatske s *acquis communautaire*-om. U ovom trenutku osnovano je 14 radnih skupina prema prioritetnim područjima *acquis*-a koji su obuhvaćeni SSP-om, primjerice za četiri temeljne slobode, pravo trgovačkih društava, pravosuđe i unutarnje poslove, zaštitu potrošača i zdravlja, tržišno natjecanje i državne potpore itd. Zadaci radnih skupina, jesu, prije svega, razmatranje nacрта prijedloga zakona, praćenje usklađenosti i predlaganje daljnjih mjera za usklađivanje zakonodavstva, a posebnu ulogu radne skupine imaju i u izradi Nacionalnog programa pridruživanja RH EU. Članovi radnih skupina predstavnici su širokog kruga tijela državne uprave ovisno o tematskim odrednicama pojedine skupine, no isto tako i predstavnici gospodarstva, stručne zajednice i institucija civilnog društva.

Plan provedbe SSP-a predviđa niz mjera na ovom području i to:

- br. III postupno osnivati radne skupine za usklađivanje zakonodavstva prema 31 području pregovora za punopravno članstvo u EU (trajno)
- br. VI osigurati sredstva za provedbu SSP-a(trajno)
- br. 49. donijeti nove ili izmijeniti važeće propise iz temeljnih područja unutarnjeg tržišta i ostalih područja pravne stečevine navedenih u SSP-u (trajno)
- br. 117 izraditi Metodologiju usklađivanja zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EZ-a (trajno)

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

14. Usvajanje novog zakona o tržišnom natjecanju i potrebnih zakona koji reguliraju fuziju poduzeća. Povećavanje institucionalne sposobnosti Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, uključujući i znatno povećanje broja osoblja. Usvajanje zakonodavnog okvira za državne potpore i osnivanje neovisnog tijela odgovornog za njihovu kontrolu;

U konačnoj fazi izrade je novi Nacrt prijedloga zakona o zaštiti konkurencije koji će biti u potpunosti usklađen s pravom Europske zajednice. Upućen će biti u Vladinu proceduru tijekom prosinca mjeseca 2002.g. Nadalje, na temelju novog Zakona o zaštiti konkurencije pristupit će se izradi nekoliko podzakonskih propisa, kojim bi se uredila neka posebna pitanja (npr. uređenje koncentracija, pravila o sporazumima obuhvaćenim skupnim iznimkama). Najznačajniji podzakonski propis će biti Pravilnik o koncentracijama, za koji je izgledno da će se donijeti ubrzo nakon stupanja na snagu novog zakona o zaštiti konkurencije.

Kako bi zaštita tržišnog natjecanja bila učinkovita potrebno je povećati broj stručno osposobljenih djelatnika u Agenciji. Broj zaposlenika u Agenciji povećat će se do kraja 2003.

za 8, te će iznositi 25 zaposlenika, za što su predviđena sredstva financiranja u prijedlogu proračuna za 2003. godinu, kojeg je usvojila Vlada RH, te uputila u postupak usvajanja pred Hrvatskim saborom.

Na pravnom području kojim se uređuje preuzimanje dioničkih društava, Hrvatski sabor usvojio je Zakon o preuzimanju dioničkih društava u srpnju 2002.g. ove godine (NN 84/02), koji je u najvećoj mogućoj mjeri usklađen s propisima Europske unije.

Obzirom da je Republika Hrvatska Privremenim sporazumom preuzela obvezu uređenja područja državnih potpora kao i osnivanja samostalnog, operativnog i neovisnog tijela koje će predstavljati institucionalni okvir praćenja i regulacije državnih potpora, Ministarstvo financija ulaže znatne napore kako bi u zadanim rokovima ispunilo ovu obvezu. Slijedom toga, Nacrt prijedloga zakona o državnim potporama je u konačnoj fazi Vladine procedure, te se očekuje njegovo upućivanje u Hrvatski sabor do kraja 2002. godine.

Tim će se zakonom osnovati neovisno operativno javno tijelo (Agencija), koje će biti zaduženo za odobravanje, nadzor provedbe i povrata državnih potpora. Na čelu Agencija za državne potpore biti će ravnatelj kojega na prijedlog Vlade Republike Hrvatske imenuje Hrvatski sabor na vrijeme od šest godina. Ulogu savjetodavnoga tijela Agencije imat će Savjet za državne potpore, čije će članove na prijedlog ravnatelja Agencije imenovati Vlada Republike Hrvatske na razdoblje od šest godine. Nacrt prijedloga zakona o državnim potporama usklađen je u najvećoj mogućoj mjeri s propisima Europske unije. Zakonom će se uređivati opći uvjeti i pravila odobrenja, nadzora provedbe i povrata državnih potpora u svrhu očuvanja poduzetničke i tržišne slobode, osiguranja jednakog pravnog položaja svim poduzetnicima na tržištu, poticanja gospodarskog napretka, socijalnog blagostanja građana i brige za gospodarski razvoj svih krajeva Republike Hrvatske, te provedbu međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske.

Također, polazeći od obveza preuzetih Sporazumom, u Ministarstvu financija je u tijeku izrada popisa svih postojećih programa državnih potpora.

Plan provedbe SSP-a na području tržišnog natjecanja predviđa sljedeće mjere:

- br. 232 izraditi Nacrt prijedloga zakona o preuzimanju dioničkih društava
- br. 238 donošenje novog zakona o tržišnom natjecanju
- br. 264 izraditi prateće i provedbene propise na području slobodnog tržišnog natjecanja (Pravilnik o koncentracijama i sporazumima poduzetnika)

Plan provedbe SSP-a na području državnih potpora predviđa sljedeće mjere:

- br. 50 izrađivati redovita godišnja izvješća o državnim potporama (trajno)
- br. 101 izraditi Nacrt prijedloga novog Zakona o državnim potporama
- br. 102 osnovati operativno neovisno tijelo nadležno za nadzor i provedbu sustava državnih potpora (po usvajanu Zakona o državnim potporama)
- br. 139 izraditi popis svih postojećih programa državnih potpora
- br. 216 izraditi program dinamike usklađivanja postojećih programa državnih potpora s kriterijima iz čl. 70. st. 2.
- br. 323 izraditi karte regionalnih državnih potpora

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

15. Doprinos usklađivanja zakonodavnog okvira za zaštitu podataka s *acquisem* EZ

Zakon o zaštiti osobnih podataka prošao je prvo čitanje u Hrvatskom saboru i u najvećoj mogućoj mjeri usklađen je s relevantnim *acquis communautaire*-om Europske unije iz predmetnog područja. Svrha donošenja ovog Zakona jest prije svega ustanovljavanje prava, načela, postupaka i uvjeta kojima će se spriječiti nezakonito zadiranje u cjelovitost privatnosti u poslovima prikupljanja, korištenja, čuvanja i daljnje obrade osobnih podataka.

Detaljnije se uređuju svrhe u koje je dopušteno prikupljanje osobnih podataka, zatim područje korištenja i davanja na korištenje osobnih podataka, obrada posebnih kategorija osjetljivih podataka.

Zakonom se uređuje i pravo osoba na obaviještenost o postojanju registara zbirki osobnih podataka, pravo uvida u vlastite osobne podatke sadržane u zbirkama osobnih podataka, pravna zaštita u slučaju povrede osobnosti odnosno neovlaštene uporabe osobnih podataka, te pitanje nadzora nad djelovanjem sustava koji obrađuju osobne podatke.

Nastavno uz područje zaštite osobnih podataka, nužno je naglasiti kako je od 1. travnja 2002. u primjeni i Zakon o elektroničkom potpisu, kojim se utvrđuje pravo fizičkih i pravnih osoba na uporabu elektroničkog potpisa u upravnim, sudskim i drugim postupcima, poslovnim i drugim radnjama, te prava, obveze i odgovornosti fizičkih i pravnih osoba u svezi s davanjem usluga certificiranja elektroničkog potpisa.

Plan provedbe SSP-a predviđa mjeru br. 236 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o zaštiti osobnih podataka

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

16. *Dovršavanje izrade pregleda zakonodavnog okvira o intelektualnom, industrijskom i trgovačkom vlasništvu u cilju postavljanja strategije za potpuno usklađivanje. Jačanje institucionalne sposobnosti Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo*

Privremeni sporazum sadrži odredbe koje obvezuju Republiku Hrvatsku na području zaštite intelektualnog vlasništva. Stoga je priprema za proces prilagodbe u ovom području već započela, a Plan provedbe predviđa nekoliko mjera.

Državni zavod za intelektualno vlasništvo trajno prati provedbu prava zaštite intelektualnog vlasništva u RH, kako bi pravodobno upozorio na moguće probleme koji utječu na trgovinske uvjete.

Polazeći od obveza preuzetih članstvom u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, te odredbama Privremenog sporazuma, u tijeku su izmjene i dopune Carinskog zakona, na temelju kojih će u proceduru Vlade Republike Hrvatske Carinska uprava Ministarstva financija uputiti Uredbu o provedbi carinskih mjera za zaštitu intelektualnog vlasništva. Uredba ima za cilj učinkovito urediti postupak zaštite intelektualnog vlasništva u odnosu na robu za koju postoji opravdana sumnja da predstavlja povredu prava intelektualnog vlasništva.

Također, valja napomenuti da je izgledno da će do kraja 2003.g., umjesto paketa od šest zakona koji uređuju područje zaštite intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva, Vladi biti predložena nova dva zakona i to: Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima te Zakon o industrijskom vlasništvu, koji će cjelovito regulirati sve oblike industrijskog vlasništva (patente, žig, industrijsko obličje, planovi rasporeda, integrirani sklopovi i oznake

zemljopisnog podrijetla proizvoda). Oba zakonska prijedloga biti će usklađena s pravnom stečevinom EU.

Nadalje, u tijeku su pregovori za uređenje odnosa između Republike Hrvatske i Europske patentne organizacije, odnosno za sklapanje "Ugovora o suradnji na području патената i o proširenju europskog патента na područje Republike Hrvatske" (EPO Co-operation and Extension Agreement).

Tijekom 2002. g. u Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo zaposlena su dva nova djelatnika, a tijekom sljedeće godine planira se povećanje broja zaposlenih za još pet pravника, koji će se specijalizirati za područje intelektualnog vlasništva.

Plan provedbe SSP-a predviđa niz mjera na ovom području i to (s tim da će pojedine mjere u provedbi biti objedinjene):

- br. 51 pratiti provedbu prava zaštite intelektualnog vlasništva u RH i pravodobno upozoravati na moguće probleme koji utječu na trgovinske uvjete (trajno)
- br. 165 donijeti Uredbu o provedbi carinskih mjera za zaštitu intelektualnog vlasništva
- br. 285 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima
- br. 286 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu
- br. 287 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o industrijskom obličju
- br. 288 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga
- br. 289 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti planova rasporeda integriranih sklopova
- br. 290 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

17. Poboľšanje pravnog okvira zakona o trgovačkim društvima i računovodstvu

Temeljni zakon koji uređuje područje trgovačkih društava jest Zakon o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99) koji se počeo primjenjivati od 01.01.1995, a glavni prateći propis je Zakon o sudskom registru (NN 1/95, 57/96, 45/99) kojim se uređuje osnivanje, ustroj i vođenje sudskog registra za trgovačka društva i trgovce pojedince, ustanove, zajednice ustanova i druge osobe za koje je upis propisan zakonom, te postupak u registarskim stvarima.

Obzirom da je Zakon o trgovačkim društvima s pratećim propisima rađen po uzoru na njemačko pravo, u njemu su, uz neke izuzetke, prihvaćena rješenja iz europskog prava društava koja su bila u primjeni do 1993. Stoga je, u skladu s provedenom analizom usklađenosti prava trgovačkih društava, utvrđeno da je područje trgovačkih društava u velikoj mjeri usklađeno sa smjernicama EU.

Također, prema FIAS-ovu izvješću o administrativnim preprekama stranim ulaganjima iz 2001. godine, pripremljene su i u srpnju ove godine u Vladinu proceduru upućene izmjene i dopune Zakona o sudskom registru kojima je svrha pojednostavljenje i ubrzanje postupka registracije trgovačkih društava. Nadalje, u izradi je i nacrt prijedloga Zakona o računovodstvu koji će biti usklađen sa propisima Europske unije.

Plan provedbe SSP-a predviđa sljedeće mjere:

- br. 299 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima
- br. 300 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru
- br. 302 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

18. *Dovršavanje nacionalne strategije o usklađenosti tehničkog zakonodavstva i započinjanje mijenjanja zakonodavnog okvira za usvajanje europskih normi;*

Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo izradio je Analizu usklađenosti hrvatskog tehničkog zakonodavstva s tehničkim zakonodavstvom Europske unije. Navedena analiza poslužit će kao podloga pri dovršetku izrade Nacionalne strategije usklađivanja tehničkog zakonodavstva. Naime, proces izrade Nacionalne strategije se odužio budući da je njezina izrada uključena u cijeli niz mjera Vlade Republike Hrvatske za poticanje pravične tržišne utakmice i suzbijanje sive ekonomije. Osnovana je posebna Radna skupina za trgovinu i tržište, podskupina za tehničko zakonodavstvo u koju su uključeni predstavnici svih tijela državne uprave u čiji djelokrug ulaze pojedini dijelovi tehničkog zakonodavstva kao i predstavnici gospodarskih i obrtničkih udruga. Dovršetak njezine izrade očekuje se tijekom studenog, te bi po okončanju javne rasprave trebala biti usvojena do kraja godine. Na temelju navedene strategije pristupit će se i dovršetku izrade nacrtu prijedloga okvirnih zakona kojima se uređuje područje tehničkog zakonodavstva. Rok za provedbu te mjere jest lipanj 2003. godine.

Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo nastavio je rad na prihvaćanju europskih standarda. Do 30. rujna 2002. godine prihvaćeno je 5807 novih hrvatskih normi, od toga je 3131 hrvatska norma prihvaćena europska norma. Nove hrvatske norme u općim područjima predstavljaju 31% ukupnog broja europskih norma CEN-a. Nove hrvatske norme u području elektrotehnike predstavljaju 17% od ukupnog broja europskih norma CENELEC-a. Hrvatske norme u području telekomunikacije predstavljaju samo 2% od ukupnog broja norma ETSI-ja.

Plan provedbe SSP-a predviđa niz mjera na ovom području, i to:

- br. 112 dovršiti Nacionalnu strategiju usklađenosti tehničkog zakonodavstva
- br. 266 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode
- br. 267 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o odgovornosti proizvođača i sigurnosti proizvoda
- br. 268 izraditi Nacrt prijedloga Zakona kojim bi se detaljnije uredilo područje normizacije i ovlašćivanja
- br. 269 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o mjernim jedinicama
- br. 270 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o mjeriteljskoj djelatnosti

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

19. *Usvajanje odgovarajućeg zakonodavstva iz područja zaštite potrošača, uključujući i Zakon o hrani koji je u proceduri.*

Što se tiče zaštite potrošača, Republika Hrvatska preuzela je obvezu prilagodbe svog zakonodavstva onom koje je trenutno na snazi u Europskoj Uniji. Ministarstvo gospodarstva, u suradnji s konzultantima i predstavnicima nezavisnih nevladinih udruga za zaštitu potrošača, "Potrošač" i "Hrvatska udruga za zaštitu potrošača", izradilo je Nacrt prijedloga Zakona o zaštiti potrošača. Nacrt je upućen u Vladinu proceduru, te će do kraja godine biti upućen u parlamentarnu proceduru.

Budući da je načelo obrazovanja i informiranja potrošača jedno od temeljnih načela prava zaštite potrošača Europske unije, nacrtom Zakona o zaštiti potrošača preuzimaju se u hrvatsko zakonodavstvo Smjernice 84/450/EEZ i 97/55/EZ o zavaravajućem oglašavanju i Smjernica 98/6/EZ o zaštiti potrošača pri označavanju cijena proizvoda, a u svrhu obrazovanja potrošača

predviđena je i posebna glava "Prosvjećivanje potrošača", kojom se određuje da programi osnovnog i srednjeg školovanja trebaju sadržavati i osnovna znanja o obvezama, pravima i zaštiti potrošača. Nacrt predviđa osnivanje Vijeća za zaštitu potrošača koje imenuje Vlada, a sastavljeno je od predstavnika nadležnih tijela državne uprave, Saveza udruga za zaštitu potrošača, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske obrtničke komore, te uglednih stručnjaka sa područja zaštite potrošača. Vijeće predlaže Nacionalni program za zaštitu potrošača, te izvješćuje Vladu i Hrvatski sabor o njegovom provođenju.

Pored Zakona o zaštiti potrošača, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva priprema Nacrt prijedloga Zakona o hrani, koji bi Vlada trebala usvojiti do kraja prosinca 2002. godine. Razlozi zbog kojih je došlo do kašnjenja u izradi Nacrta Zakona o hrani su dvostruki: kao prvo, namjera Ministarstva je da se Zakon uskladi s nedavno usvojenom Uredbom 178/2002/EZ, a drugo primjena Zakona će zahtijevati suradnju više nadležnih tijela državne uprave. Vlada Republike Hrvatske razmatra mogućnost osnivanja zasebne Agencije za sigurnost i standarde hrane. Zakon o hrani trebao bi osigurati pravni okvir kojim bi se hrvatski sustav inspekcijskog nadzora nad proizvodnjom i prometom hrane prilagodio onome u Europskoj uniji. Pitanja koja će se urediti ovim Zakonom su organizacijska struktura službene kontrole hrane, raspodjela nadležnosti u području sigurnosti i kakvoće hrane, uvođenje službene kontrole hrane koja će se usredotočiti na proizvodnju hrane, harmonizacija standarda kakvoće hrane s propisima Europske unije, te uloga i financiranje laboratorija u sustavu kontrole hrane.

Plan Provedbe predviđene su mjere:

- br. 171 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o zaštiti potrošača
- br. 138 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o hrani

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

20. Nastavljanje usklađivanja s režimom viza EU-a.

Prijedlog zakona o strancima bio je upućen u Hrvatski sabor u prvo čitanje u lipnju, a Konačni prijedlog zakona bit će prosljeđen u drugo čitanje do kraja godine. Cilj je novog zakona odvajanje viznog režima od dozvola za boravak i rad, definiranje instituta poslovne dozvole i određivanje nadležnih tijela i roka za njihovo izdavanje. Prijedlogom Zakona o strancima pitanje viza nastoji se u što je moguće većoj mjeri uskladiti s relevantnim propisima EZ odnosno tzv. schengenskim *acquis*-om.

Prijedlogom zakona predviđaju se putna, tranzitna, zrakoplovna tranzitna i grupna. Donošenje Zakona o strancima predstavljalo bi i pravnu osnovu za donošenje daljnjih podzakonskih propisa, kojima bi se, između ostalog, detaljnije razradila politika viza RH u odnosu na definiranje pojmova diplomatske i službene vize.

Što se tiče zemalja čiji državljani trebaju vizu za ulazak u RH, uz neke iznimke, njihov popis već sada uglavnom podudara s popisom utvrđenim u Europskoj zajednici.

Plan provedbe SSP-a planirane je mjera br. 144 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o strancima

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

21. Usvajanje zakonodavnog okvira o azilu i migracijama u skladu s europskim standardima. Trebalo bi postaviti osnovne standardne uvjete prihvata. Započinjanje pregovora s Albanijom i Saveznom Republikom Jugoslavijom o sporazumima o ponovnom prihvatu i izmjena postojećeg sporazuma o ponovnom prihvatu s Bosnom i Hercegovinom.

Plan provedbe SSP-a predviđa niz mjera na ovom području, i to u razdoblju od 2001. do kraja 2003. godine što pokazuje interes Vlade RH za usklađivanje sa europskim zakonodavstvom na ovom području. U prosincu 2001., Ministarstvo unutarnjih poslova dalo je prikaz stanja zakonodavstva koje regulira područje kontrole granica, azila i migracija s ciljem usporedbe s *acquis*-em, a radi poduzimanja potrebnih mjera za usklađivanje sa Schengenskim ugovorom.

U svibnju 2002. godine izrađen je Nacionalni plan aktivnosti (NAP) u cilju razvoja i trajnog stabiliziranja područja azila, migracija, granične kontrole i nadzora državne granice RH. NAP je izrađen na temelju radnog dokumenta koji je izradila neformalna radna skupina ureda posebnog koordinatora za Pakt o stabilnosti, usvojenog u travnju 2001. g. u Bruxellesu, a u sklopu projekta partnerstva između MUP RH, MUP SR Njemačke, MUP R. Austrije, i MUP R. Slovenije. Izrada NAP-a, usklađenog s *acquis communautaire*-om, za cilj ima razvoj i trajno stabiliziranje područja azila, migracija, granične kontrole i nadzora državne granice RH. Projekt je usmjeravan prema važećim EU standardima na temelju misije za procjenu stanja (Fact Finding Mission). Konačna verzija plana za svaku od komponenti Nacionalnog plana aktivnosti izrađena je u travnju 2002., potpisana je od strane predstavnika država koje su sudjelovale u njegovoj izradi 16. svibnja 2002. Provedba Nacionalnog plana aktivnosti moći će uslijediti tek kada se osiguraju financijska sredstva i kada se zaključe za to potrebni popratni ugovori.

Sukladno obvezi prema članku 76. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju kojom je predviđena suradnja Republike Hrvatske i Europske zajednice na području azila, a koja se treba posebno usredotočiti na izradu i primjenu nacionalnog zakonodavstva, izrađen je Nacrt prijedloga zakona o azilu, koji je u skladu sa standardima iz Ženevske konvencije i Njujorškog protokola, te je u većoj mjeri usklađen s relevantnim propisima Europske unije i Vijeća Europe.

Prijedlog Zakona o azilu prošao je prvo čitanje u Hrvatskom saboru na sjednici 18. rujna 2002. godine, te je s primjedbama i prijedlozima prosljeđen Vladi radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. Njegovo stupanje na snagu i primjena predviđa se 1. travnja 2003. godine.

Zakonom se uređuje pitanje statusa, prava i obveza osoba koje traže azil, kao i osobama kojima je azil priznat. Nadalje, reguliraju se prava tražitelja na boravak, osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj, primarnu zdravstvenu zaštitu, novčanu pomoć i obrazovanje. Prijedlog Zakona također uređuje institut privremene zaštite, u skladu s relevantnim propisima EU.

Kako bi se riješilo pitanje ponovnog prihvata sa drugim državama, Planom provedbe SSP-a predviđena je mjera započinjanja pregovora za sklapanje ugovora o ponovnom prihvatu sa zemljama za koje se iskaže interes i potreba. Rok za provedbu ove mjere je prosinac 2003. Republika Hrvatska sklopila je ugovor o ponovnom prihvatu s Republikom Bosnom i Hercegovinom u srpnju 2000. godine, te s Republikom Makedonijom u rujnu 2001. godine. Ugovor o ponovnom prihvatu sa Saveznom Republikom Jugoslavijom sklopljen je 23. travnja

2002. godine u Beogradu. Navedeni ugovori o ponovnom prihvatu su u primjeni, te se pristupilo postupku njihove ratifikacije. U tijeku su i pripreme za počinjanje pregovora o sklapanju Ugovora o ponovnom prihvatu sa Republikom Albanijom.

Plan provedbe SSP-a predviđa niz mjera na ovom području, i to:

- br. 75 započeti pregovore za sklapanja Ugovora o ponovnom prihvatu sa zemljama za koje se iskaže interes i potreba
- br. 120 snimiti stanje zakonodavstva koje regulira područje kontrole granica, azila i migracija
- br. 121 izraditi Nacrt prijedloga Zakona o azilu
- br. 140 izraditi Nacionalni plan aktivnosti (NAP) u cilju razvoja i trajnog stabiliziranja područja azila, migracija, granične kontrole i nadzora državne granice RH
- br. 346 započeti pregovore za sklapanje Ugovora o ponovnom prihvatu s Albanijom

Napredak u provedbi preporuka iz Izvješća Europske komisije:

22. *Jačanje institucionalnih sposobnosti postojećih tijela koja djeluju na područjima koja su vezana uz pravosuđe i unutarnje poslove uz pomoć odgovarajućeg popunjavanja osobljem i izobrazbom osoblja.*

Hrvatske institucije koje djeluju u području pravosuđa i unutarnjih poslova prihvatile su preporuke da njihove administrativne sposobnosti treba ojačati; rezultat toga su projekti koji sadrže komponente o jačanju administrativnih sposobnosti i koji će se financirati iz sredstava Programa CARDS:

1. Osnivanje Centra za obrazovanje sudaca i ostalog sudskog osoblja (CARDS 2001)
2. Podrška procesu reformi politike azila (CARDS 2001)
3. Poboljšanje upravljanja slučajevima i sudovima na sedam odabranih općinskih i županijskih sudova (CARDS 2002)
4. Podrška Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (CARDS 2002)
5. Podrška Kriminalističkoj policiji putem jačanja njihovog obavještajnog sustava (CARDS 2002)
6. Podrška pograničnoj policiji kako bi učinkovito kontrolirala državne granice (CARDS 2002)

Plan provedbe SSP-a predviđa mjeru br. 22 provoditi projekte svih inicijativa s regionalnom dimenzijom koje se odnose na područje pravosuđa i unutarnjih poslova (trajno)

5. *Napredak na ostalim područjima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koja nisu obuhvaćena preporukama iz Izvješća Europske komisije*

Uvod

Premda Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju još nije stupio na snagu, cilj Vlade Republike Hrvatske je dodatnim naporima i aktivnostima učiniti i više od zahtijevanog kako bi se ostvarila brža dinamika približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. U ostvarivanju tog cilja učinjen je napredak i na područjima koja nisu od prioritetne važnosti i ne predstavljaju obveze iz Privremenog sporazuma. S obzirom da te aktivnosti nisu sustavno obuhvaćene u prethodnim dijelovima ovog dokumenta, one su navedene u ovom poglavlju.

Poslovni nastan

U konačnoj fazi izrade je Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona. Donošenje tog zakona pratit će, prema Operativnom planu Vlade za 2003.g. i izrada Zakona o zaštiti radničkih potraživanja za slučaj insolventnosti ili stečaja poslodavca, a koji će biti usklađen sa Direktivom 80/987/EZ.

Novi Nacrt prijedloga Zakona o zaštiti osoba i imovine nalazi se u Vladinoj proceduri, te je usklađen s odredbama slobode poslovnog nastana iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Socijalna politika - zaštita na radu

U Vladinoj proceduri nalazi se Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti na radu, koji se usklađuje s Direktivom 89/391/EEZ o poticanju unapređivanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu.

Poljoprivreda

Poljoprivreda i dalje zauzima važno mjesto u hrvatskom gospodarstvu i društvu. Prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva s visokim stupnjem rascjepkanosti zemljišta, 70% kućanstava posjeduje manje od 5 ha zemlje. Bivši "poljoprivredni kombinati" koji su bili u društvenom vlasništvu u različitim su fazama restrukturiranja, privatizacije ili povrata. Prijelaz na tržišno gospodarstvo i velika ratna šteta značajno su utjecali na ovaj sektor. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva nastavlja provedbu reformi u sektoru poljoprivrede, a još uvijek su potrebne strukturalne reforme kako bi se mogao svladati pritisak konkurencije. U tom cilju usvojen je pravni okvir koji ubrzava privatizaciju i poboljšava korištenje poljoprivrednog zemljišta, modificira porezni sustav i potiče razvoj agroturizma i industriju zdrave hrane.

Vlada nastavlja s reformom poljoprivrednog sektora. Nakon usvajanja Zakona o poljoprivredi, Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Sabor je potvrdio Zakon o državnim potporama u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu koji će se primjenjivati od 1. siječnja 2003. Ovaj Zakon će doprinijeti daljnjoj strukturalnoj reformi poljoprivrednog sektora. Izrađen je Nacrt Zakona o hrani, a Vlada bi ga trebala prihvatiti do kraja godine. Analiza procjene učinka liberalizacije trgovine poljoprivrednim proizvodima je provedena. Započeta je studija o sadašnjem stanju poljoprivrednog zemljišta, a pregled obiteljskih gospodarstava je u završnoj fazi. U pripremi su Nacionalni program za poljoprivredu i seoska područja i Nacionalna šumarska strategija.

Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva izradilo je i Vladi uputilo Nacrt prijedloga zakona o vinu. Predmetni Nacrt prijedloga zakona u većoj je mjeri usklađen s propisima EU-a. Daljnje usklađivanje materije predviđeno je u provedbenim propisima.

U postupku se nalazi i Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola kojim se usklađuju trgovinski aspekti Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, sukladno ishodu pregovora između stranaka o uzajamnim preferencijalnim koncesijama za određena vina, uzajamnom priznavanju, zaštiti i kontroli imena vina i uzajamnom priznavanju, zaštiti i kontroli označavanja alkoholnih pića i aromatiziranih pića.

Prijevoz

Hrvatska je počela s potpunom liberalizacijom tranzitnog prijevoza. Trebalo bi, također, osigurati punu provedbu onih projekata iz područja infrastrukture koji se odnose na tranzitni prijevoz, a koji se prepoznaju kao projekti od zajedničkog interesa

Izrađene su izmjene i dopune Zakona o javnim cestama u kojima je cijela organizacija promijenjena na taj način da je Hrvatska uprava za ceste podijeljena u dvije tvrtke: Hrvatske ceste d.o.o. i Hrvatske autoceste d.o.o. Izgradnja, upravljanje i održavanje javnih cesta ne financira se iz proračuna, već iz pristojbi koje tvore prihode tih tvrtki.

Izrađen je Nacrt prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o sigurnosti prometa na cestama, te je Prijedlog prošao prvo čitanje u Hrvatskom saboru u svibnju ove godine. Trenutno je u Vladinoj proceduri Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o sigurnosti prometa na cestama.

Za veljaču 2002. bilo je predviđeno ustanoviti stupanj usklađenosti strateških razvojnih dokumenata RH i EU. Međutim, iz obveza preuzetih Sporazumom, odnosno čl.4. Protokola 6., razvidno je kako se radi o trajnom usvajanju usklađenih mjera za razvoj infrastrukture na paneurospkim koridorima V (b i c), VII i X kako su definirani međunarodnim aktima. Republika Hrvatska u svemu realizira opredjeljenja vezana za razvoj cestovne i željezničke infrastrukture na navedenim koridorima, budući su to i hrvatski razvojni prioriteti.

Vezano uz usklađivanje već postojećih dvostranih ugovora u području cestovnog prometa s Protokolom 6. SSP-a, usklađeni su dvostrani ugovori s Italijom, Portugalom i Luxembourgom, ali nisu potpisani, dok dvostrane ugovore s ostalim zemljama članicama EU-a koji su na snazi treba uskladiti.

Bliska suradnja na stručnoj razini između dijelova hrvatskih vlasti, pojedinačnih uprava Ministarstva pomorstva, prometa i veza i uprava Glavne uprave za energiju i transport započela je sastankom održanim 16. srpnja 2002. Cilj sastanka bio je određivanje budućeg broja tzv. EKO-točaka za hrvatske prijevoznike u tranzitu kroz Austriju. Drugi sastanak bio je zakazan 25. rujna, ali ga je Europska komisija odgodila pa se očekuje da će se održati u studenom ove godine. To je isto tako vezano uz uspostavljanje mehanizama suradnje između Republike Hrvatske i Austrije kako bi se utvrdio režim hrvatskog tranzitnog prometa kroz Austriju u smislu Protokola 6. Od 18. - 19. listopada održan je sastanak Zajedničke hrvatsko-austrijske komisije o međunarodnom tranzitnom prometu. Austrijska strana je izvijestila da će se obim prometa (za tzv. tranzitni režim EKO-točaka) odrediti između EZ-a i Hrvatske uz prisustvo Austrije. Obzirom da će se pregovori s Europskom komisijom održati u okviru rokova koje odredi EZ, budući razvoj ovisi o aktivnostima EZ-a.

Na području normativnog pojednostavljenja postupka kontrole i formalnosti sa susjednim zemljama koje se odnose na prijevoz robe, oni su na graničnim prijelazima s Bosnom i Hercegovinom u potpunosti regulirani, dok su aktivnosti koje se odnose na prijelaze sa Slovenijom, Jugoslavijom i Mađarskom još uvijek u tijeku. Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina sklopile su Ugovor o određivanju graničnih prijelaza i Protokol o radnom vremenu i usklađivanju aktivnosti između pograničnih službi; također je uređeno i prelaženje granice za malogranični promet i blokiranje svih cesta bez graničnih prijelaza. Protokol o slobodnom tranzitu kroz neumski koridor je isto tako zaključen. Na taj način su odnosi s Bosnom i Hercegovinom u potpunosti normativno regulirani. Sporazum o malograničnom

prometu zaključen je s Republikom Slovenijom, ali postupci koji se odnose na pitanja granice i usklađivanje radnog vremena pograničnih službi su u tijeku. Aktivnosti na polju normativnog reguliranja pograničnih pitanja s Federalnom Republikom Jugoslavijom tek su započele.

Provode se aktivnosti u cilju ubrzavanja protoka teretnih vozila preko graničnih prijelaza na četiri granična prijelaza 1. kategorije: Bregana, Macelj, Stara Gradiška i Županja.

Nadalje, provodi se analiza stupnja usklađenosti hrvatskoga zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice u području kopnenog prijevoza.

Pripremljen je Nacrt prijedloga zakona o željeznici, međutim Vlada će utvrditi ovaj zakonski prijedlog i uputiti ga u proceduru donošenja nakon detaljne analize dosadašnjeg i procjene budućeg poslovanja Hrvatskih željeznica (uključujući investicije), što se očekuje do kraja 2002. godine.

U području kopnenih vodenih puteva, donesene su izmjene i dopune Zakona o lukama unutarnjih voda; na snazi je od 29. svibnja 2002. Sastavljen je prijedlog izmjena i dopuna Zakona o plovidbi unutarnjim vodama, a podzakonski akti (12) su doneseni.

Kao pripremna mjera za usklađivanje zakonodavstva u području zračnog prometa, Ministarstvo pomorstva, prometa i veza izradilo je popis nacionalnog zakonodavstva koje se treba uskladiti s propisima EU-a, a mjera je provedena u rujnu 2002. Ovo područje će se regulirati posebnim dvostranim Sporazumom o zračnom prometu između Republike Hrvatske i EZ-a, koji će uključivati sljedeća područja: "Treći paket mjera liberalizacije i ostala pravila civilnog zračnog prometa", "Pravila tržišnog natjecanja", "Tehnička usklađivanje" i "Sigurnost zračnog prometa". Međutim, potpuno usklađivanje hrvatskih propisa u ovom području predviđeno je za listopad 2004.g. (izrada Zakona o zračnom prometu).

Na kraju, Plan provedbe predviđa do kraja 2002.g. poduzimanje nekoliko inicijativa u području kopnenog prijevoza. Republika Hrvatska treba izvršiti sve potrebne korake u cilju započinjanja pregovora s Europskom komisijom kako bi se zaključio sporazum o cestarinama. Ministarstvo pomorstva, prometa i veza će provesti komparativnu analizu sustava naplaćivanja uporabe cesta, cestarina i ostalih pristojbi, kao i komparativnu analizu hrvatske politike i politike EU-a vezane za duljinu vremena vožnje, prekida i odmora za vozače i posadu, s obzirom na budući razvoj socijalnog zakonodavstva u tom području.

Okoliš

Iako zaštita okoliša nije jedan od prioriteta Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, odgovorna tijela državne uprave vrlo ozbiljno rade na jačanju sustava zaštite okoliša u Hrvatskoj. Naime, Strategija zaštite okoliša usvojena je u siječnju 2002.godine kao okvirni dokument iz područja okoliša.

Kako bi se zadovoljile obveze iz Plana provedbe SSP-a, Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja pripremiло je neke temeljne propise koji se odnose na zaštitu okoliša. Trenutno se na različitim razinama postupka usvajanja zakona raspravlja o Nacrtu Izmjena i dopuna Zakonu o zaštiti okoliša, o Nacrtu zakona o zaštiti prirode, Nacrtu Zakona o gradnji, i Odluci o Osnivanju Nacionalnog ureda za zaštitu prirode, koji su u velikoj mjeri usklađeni s pravnom stečevinom Zajednice.

Agencija za zaštitu okoliša osnovana je u srpnju. Djelatnost Agencije obuhvaća poslove prikupljanja i objedinjavanja prikupljenih podataka o okolišu, obrade tih podataka i izrade izvješća, praćenja stanja okoliša te vođenje baza podataka o okolišu. Osim toga, u tijeku je i osnivanje Fonda za zaštitu okoliša i štednju energije.

Hrvatska surađuje s Europskom Unijom putem programa CARDS, a kao dio tog programa provedena je i Nacionalna strategija za upravljanje otpadom.

Energetika

Hrvatska bi mogla igrati značajnu ulogu u regionalnom energetske sektoru, a naročito u razvoju regionalne povezanosti u području nafte, plina i električne energije. SPP predviđa bolju suradnju u izradi i planiranju energetske politike, uključujući modernizaciju infrastrukture, unapređivanje sustava opskrbe, uporabu obnovljivih izvora energije i povećanje učinkovitosti.

Energetski sektor u Hrvatskoj uglavnom je u državnom vlasništvu, osim distribucije prirodnog plina, čiji su vlasnici lokalne zadruge, i maloprodaje naftnih preradevina, koja je dijelom u privatnom vlasništvu, kao i distribucija tekućeg plina. Dvije najveće energetske tvrtke, INA-Industrija nafte i HEP, dionička su društva koja su u 100%-tnom vlasništvu države. Posebni zakoni o privatizaciji HEP-a i INA-e razrađuju osnovna pravila preustroja te pravila i metode privatizacije tih trgovačkih društava. Proces privatizacije INA-e već je u tijeku. JANAF upravlja međunarodnom mrežom transporta nafte kojom se sirova nafta dostavlja domaćim i stranim rafinerijama u Srednjoj Europi. Državna tvrtka PLINACRO odgovorna je za transport plina. Najvažniji korak u reformi hrvatskog energetske sektora jest izrada novog pravnog okvira za energetske sektor u skladu s Direktivama EU-a. Sastoji se od Zakona o energiji, Zakona o tržištu električne energije, Zakona o tržištu plina, Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata i Zakona o uređenju energetske aktivnosti.

Nedavno je usvojena dugoročna strategija razvoja energetske sektora nedavno s ciljem poboljšanja učinkovitosti, diversifikacije izvora energije, podrške razvoju obnovljivih izvora, poboljšanja sigurnosti opskrbe energijom, razvoja bolje politike cijena i osiguranja zaštite okoliša.

Pitanja nuklearne sigurnosti regulirat će novi Zakon o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti u prvoj četvrtini 2003.godine. Osnivanje Nacionalnog zavoda za radiologiju i nuklearnu sigurnost predviđeno je Izmenama i dopunama Zakona o ustroju i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija.

Republika Hrvatska ratificirala je Protokol o energetske učinkovitosti i pripadajućim problemima okoliša. Kao dio programa INTERREG III B CADSES (2000-2006), ostvarena je suradnja na posebnom projektu "Obnovljiva energetska mreža u budućoj regiji".

Financijski sektor i kretanje kapitala

U srpnju ove godine donesen je paket mjera kojim se uređuje financijsko tržište: Zakon o bankama, Zakon o štedno-kreditnim zadrugama, Zakon o tržištu vrijednosnih papira, te Zakon o preuzimanju trgovačkih društava (NN 84/02). Zakonom o bankama su, između ostalog, propisana i pitanja koja se odnose na suradnju s nadzornim tijelima banaka iz zemalja članica

Europske unije, o nadzoru nad bankama na temelju konsolidiranih financijskih izvješća, pitanja vezana na zaštitu potrošača, te je uveden i institut posebne uprave. Cilj je zakona na sveobuhvatan način, a u skladu s direktivama Europske unije regulirati poslovanje banaka uz što manji utjecaj Hrvatske narodne banke, te prepustiti bankama da posluju slobodno, sukladno tržišnim uvjetima i pravilima bankarske struke. I Zakon o vrijednosnim papirima usklađen je s *acquis*-em, kao i načelima Međunarodne organizacije za vrijednosne papire (International Organization of Securities Commissions (IOSCO)).

Nadalje, budući da SSP sadrži obaveze vezane uz liberalizaciju kretanja kapitala, Hrvatska je već liberalizirala tekuća plaćanja prema članku 8. Sporazuma s Međunarodnim monetarnim fondom. Zakon koji je trenutno na snazi, a koji regulira sustav deviza i deviznog poslovanja, u velikoj mjeri određuje ograničenja za kretanje kapitala. Međutim, Plan provedbe predviđa da prva faza liberalizacije (liberalizacija srednjoročnog i dugoročnog kapitala) bude regulirana novim Zakonom o deviznom poslovanju, koji je već upućen u Vladinu proceduru. Novi bi zakon trebao biti usklađen s zakonodavstvom EU i sadržavati ona ograničenja kretanja kapitala koja su dozvoljena prema SSP-u. Predviđeno je da on osigurava uvid u postojeća ograničenja kako bi se time olakšalo njihovo uklanjanje. Što se tiče poslovanja na računima kapitala i financija platne bilance, nacrt Zakona osigurava slobodno kretanje kapitala vezano uz izravna ulaganja i likvidaciju ili povrat tih ulaganja ili bilo kakav profit iz istih. Osim toga, osigurava i slobodno kretanje kapitala vezanog uz kredite za trgovačke poslove ili pružanje usluga i za novčane zajmove i kredite s dospeljećem dužim od godine dana.

Pranje novca

Republika Hrvatska izradila je pravnu osnovu za sprječavanje, otkrivanje i krivično gonjenje u slučajevima pranja novca. Pravni okvir za borbu protiv pranja novca sastoji se od: Zakona o sprječavanju pranja novca, Zakona o pravilima o načinima i uvjetima prijavljivanja uredu za sprječavanje pranja novca i o vođenju zapisnika o sakupljenim podacima; kao i od okvirnih zakona kao što su Krivični zakonik Republike Hrvatske i Kazneni zakonik Republike Hrvatske.

Ured za sprječavanje pranja novca, u sklopu Ministarstva financija, neovisna je ustrojstvena i analitička jedinica ovlaštena za prikupljanje informacija o financijskom poslovanju iz relevantnih državnih tijela - nadležnih tijela u sklopu Ministarstva financija, Ministarstva unutarnjih poslova i drugih odgovarajućih institucija.

U okviru međunarodne suradnje, Republika Hrvatska članica je grupe Egmont (nevladine organizacije Financijskih obavještajnih jedinica (FIU)). Ured za sprječavanje pranja novca surađivao je sa stranim FIU-ima iz Slovenije, Austrije, SAD, Nizozemske i Ujedinjenog Kraljevstva u nekoliko međunarodnih akcija otkrivanja aktivnosti pranja novca.

Hrvatska i dalje surađuje s međunarodnim institucijama, državama članicama EU i državama kandidatima.

Važno je napomenuti da novi Zakon o bankama sadrži odredbe Direktive EU o sprječavanju pranja novca.

Suzbijanje zlouporabe droga

U okviru sprječavanja i suzbijanja aktivnosti vezanih uz opojne droge Vlada Republike Hrvatske, uz pomoć Ministarstva zdravstva i Ministarstva unutarnjih poslova, usvojila je 2001.godine Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga. Zakon utjelovljuje detaljne mjere prema područjima navedenim u SPP-u (Članak 79.). Hrvatski sabor usvojio je Nacionalnu strategiju za kontrolu opojnih droga, suzbijanje zlouporabe opojnih droga i pomaganje osobama s problemima ovisnosti kao smjernicu za lokalne i regionalne vlasti, institucije, udruženja i ostalo. U prvom redu, u skladu s područjima određenim za reforme, Hrvatski državni sabor osnovao je Hrvatski zavod za suzbijanje ovisnosti kao središnje tijelo. Zavod će se baviti otkrivanjem problema vezanih uz drogu, statistikom, savjetovanjima itd. Drugo, za dužnosti informacijskih centara zadužene su lokalne socijalne službe. Treće, istraživanja vezana uz droge usko su povezana s područjem suradnje s europskim institucijama i razmjenom informacija. U tom smislu, Hrvatski sabor je usvojio zakone na temelju kojih Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo financija moraju surađivati izravno s odgovarajućim stranim tijelima. Četvrto, isto vrijedi i za sprječavanje preteča koje se koriste za nezakonitu proizvodnju droga, što znači da su nadležna ministarstva izravno uključena u usku međunarodnu suradnju s stranim državnim tijelima. S obzirom na to, Hrvatska je potpisala dvostrani sporazum s Republikom Bosnom i Hercegovinom o suradnji u borbi protiv terorizma, krijumčarenja, zlouporabe droga i organiziranog kriminala 17.lipnja 2002.godine.

Priznavanje kvalifikacija

Kako bi se olakšalo pokretanje i obavljanje profesionalnih aktivnosti građana EU i hrvatskih građana, poduzeti su određeni koraci za uzajamno priznavanje kvalifikacija. U tu svrhu, u Ministarstvu znanosti i tehnologije osnovan je središnji ured za koordinaciju i priznavanje stranih diploma u siječnju 2002.godine. Ministar znanosti i tehnologije potpisao je 28.prosinca 2001.godine, odluku kojom se osniva Nacionalni ured za priznavanje diploma (ENIC) u sklopu MZT-a kao dio nacionalnih ENIC ureda u Vijeću Europe i zemljama članicama UNESCO-a. Oni se bave aktivnostima vezanim uz priznavanje svjedodžbi i diploma dobivenih u mreži institucija visokoškolskog obrazovanja. Ured je povezan s elektroničkim mrežama nacionalnih ENIC ureda, čiji je zadatak pružiti informacije o nacionalnim sustavima visokoškolskog obrazovanja, pomagati stranim ENIC uredima u procesu priznavanja svjedodžbi i diploma dobivenih u Republici Hrvatskoj, i pružati informacije hrvatskim institucijama visokoškolskog obrazovanja.

Osnivanje mreža ureda za koordinaciju priznavanja stranih školskih svjedodžbi i diploma na sveučilištima u Republici Hrvatskoj biti će dovršeno do prosinca 2002.godine. Nakon reforme sveučilišta te zadatke preuzet će uredi za međunarodnu suradnju pri sveučilištima.

Priprema Nacrta Zakona o priznavanju istovrijednosti stranih školskih svjedodžbi i diploma biti će dovršena do prosinca 2002.godine. Nacrt Zakona o ratifikaciji Konvencije o priznavanju istovrijednosti visokoškolskih kvalifikacija na području cijele Europe usvojen je na sjednici GRC-a 13. lipnja 2002.godine, nakon čega je upućen u sadorsku proceduru. Zakon o visokim učilištima, trenutno u procesu usvajanja, sadrži dio o stranim diplomama.

Audio-vizualna industrija

Hrvatska je ratificirala Europsku konvenciju o prekograničnoj televiziji, zajedno s odgovarajućim protokolom, što je bio osnovni korak u procesu usklađivanja zakonodavstva u području prekograničnog radijskog i televizijskog emitiranja. Odredbe iz ove Konvencije u velikoj su mjeri uključene u Zakon o telekomunikacijama.

Od početka 2002.godine, Republika Hrvatska članica je Europske audiovizualne promatračnice (EAO), a predstavnik Ministarstva kulture postao je član izvršnog odbora EAO-a.

Ministarstvo kulture započelo je i formalni dijalog s Upravnim odborom EUROIMAGES o članstvu Republike Hrvatske u EUROIMAGES. Prema informacijama Tajništva fonda, očekuje se da će RH imati pristup fondu od 1.siječnja 2003. godine.

Zajednička vanjska i sigurnosna politika

U ožujku 2002.g. donesen je novi Zakon o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme (NN 33/02). VRH je Odlukom o prihvaćanju načela iz Kodeksa o izvozu oružja EU od 9. svibnja 2002. godine prihvatila kriterije i načela koje će slijediti u svojoj politici kontrole izvoza oružja.

6. Financijska suradnja

Opći okvirni ugovor zaključen između Europske komisije i Republike Hrvatske krajem ožujka 2002. Hrvatski sabor je ratificirao u srpnju iste godine. Ugovor regulira opća pitanja koja se odnose na provedbu programa OBNOVA i CARDS, kao što su povlastice koje uživa međunarodno osoblje uključeno u ove programe, izuzeće od poreza i carinskih pristojbi za projekte, i slično.

12. srpnja 2002. predstavnici Europske komisije i Republike Hrvatske potpisali su prioritete Višegodišnjeg indikativnog programa CARDS za Hrvatsku, za razdoblje 2002-2004. Prioritetna područja suradnje u okviru plana pomoći Europske komisije za navedeno razdoblje uključuju demokratsku stabilizaciju, gospodarski i društveni razvoj, pravosuđe i unutarnje poslove, izgradnju administrativnih kapaciteta i okoliš i prirodne resurse. Sporazum o financiranju za CARDS 2001 potpisan je istog datuma. S obzirom na odgođeno potpisivanje Sporazuma o financiranju za CARDS 2001 i početak provedbe projekata u drugoj polovici 2002. godine, nije bilo moguće učinkovito koristiti program pomoći kroz CARDS u svrhu ispunjavanja prioriteta RH određenih u prvom Izvješću EK o Procesu stabilizacije i pridruživanja.

Provedba regionalne komponente programa CARDS 2001. počela je iste godine, a nacionalne institucije bile su uključene samo u fazu provedbe iako je njihovo sudjelovanje u identifikaciji projekata i u pripremnoj fazi moglo doprinijeti kvaliteti procesa i osigurati bolju koordinaciju s programima koji se odvijaju u okviru nacionalne komponente.

U okviru prioriternih područja nacionalnog višegodišnjeg programskog dokumenta, državne institucije Hrvatske su u suradnji sa službama Europske komisije pripremile Godišnji plan aktivnosti CARDS 2002., za koji se očekuje potpisivanje Sporazuma o financiranju.

Očekuje se da će upravljanje sa sedam projekata u okviru programa CARDS 2002. biti na decentralizirani način. U rujnu 2002. započela je priprema Godišnjeg plana aktivnosti CARDS 2003., a očekuje se da će biti završen početkom 2003. godine.

Treba napomenuti da je proces sukcesivnog programiranja triju godišnjih planova aktivnosti (CARDS 2001.-2003.) tijekom kratkog razdoblja od jedne i pol godine, a da pritom niti jedan projekt nije bio prethodno proveden i ocijenjen, prouzročio poteškoće svim institucijama koje su u tome sudjelovale u smislu formulacije novih projektnih ideja na temelju očekivanih rezultata programa koji nisu bili realizirani.

Što se tiče sposobnosti hrvatskih institucija da djelotvorno i učinkovito koriste resurse Zajednice, potrebno je spomenuti da je usporedno provođenje projekata programa CARDS 2001., rad na projektnoj dokumentaciji programa CARDS 2002. i priprema Godišnjeg plana aktivnosti CARDS 2003., predstavljalo značajan teret za resorne institucije i iskušalo njihovu sposobnost ispunjavanja povećanog broja novih zadataka. Svakako ima prostora za učvršćivanje znanja i praktičnih vještina državnih službenika koji rade u okviru plana pomoći EZ-a, kao i za jačanje organizacije pojedinačnih državnih ustanova kako bi se poboljšalo upravljanje i koordinacija programa i projekata koje financiraju različiti donatori u pojedinim sektorima.

Tijekom proteklog izvještajnog razdoblja, Vlada RH je napravila daljnje korake u osiguravanju koordinacije različitih donatorskih inicijativa u zemlji. Stalna radna skupina na razni Vlade, osnovana u listopadu 2001., u čijem je mandatu praćenje cjelokupne pomoći koju Hrvatska prima iz stranih izvora i usklađivanje pomoći s potrebama gospodarskog i društvenog razvoja Hrvatske, počela je s radom u lipnju 2002. Kako bi podržalo rad vladine skupine, Ministarstvo za europske integracije postavilo je bazu podataka s informacijama o prošlim, sadašnjim i planiranim programima i projektima koji su se financirali ili se financiraju iz stranih izvora.

7. Administrativna sposobnost

Reforma državne uprave (RDU) jedan je od ključnih elemenata Procesu stabilizacije i pridruživanja jer osposobljenost djelatnika državne uprave mora biti dostatna za razvoj i provedbu novog zakonodavstva i politika povezanih s procesom približavanja Europskoj uniji.

Operativni plan provođenja programskih prioriteta iz Programa Vlade RH do kraja 2003. godine stavlja državnu upravu među prioritetna područja djelovanja i kao neposredno planirane zadatke definira snimku postojećeg stanja organiziranosti svih tijela državne uprave i izradu prijedloga za unapređenje rada svakog pojedinog tijela, dovršenje, donošenje i provedbu Studije o izvodljivosti reforme državne uprave.

Kako bi se stimulirao proces decentralizacije, Vlada Republike Hrvatske planira donošenje zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i Zakona o velikim gradovima radi jačanja samouprave u velikim gradovima, izradu novih propisa iz područja socijalne skrbi kojim će se omogućiti lokalnoj zajednici bolje prepoznavanje specifičnih potreba građana, kao i donošenje odluka o kriterijima i mjerilima za osiguranje minimalnog financijskog standarda javnih potreba osnovnog i srednjeg školstva u 2003. godini.

U pogledu jačanja ljudskih potencijala u državnoj upravi, dosta je toga već učinjeno u području obrazovanja o europskim integracijama, tako da je sposobnost državne uprave RH u ovome trenutku veća nego što je bila administrativna sposobnost država kandidatkinja kad su počinjale svoje približavanje EU.

Vlada RH provodi stipendiranje mladih stručnjaka na poslijediplomskim europskim studijima u inozemstvu i njihovo zapošljavanje u različitim tijelima državne uprave RH. Putem ovog programa stipendija, započetog 1998. godine, do sad je obrazovano ukupno 94 stručnjaka, koji su po povratku zaposleni u petnaestak različitih državnih tijela. Cilj ovog programa je osigurati dovoljan broj stručnjaka koji će raditi na poslovima približavanja RH Europskoj uniji, od usklađivanja zakonodavstva i gospodarskih prilagodbi do provedbe programa pomoći EU i prenošenja općih znanja i informacija o europskim integracijama.

U okviru multilateralne i bilateralne suradnje s EU i različitim zemljama članicama, Ministarstvo za europske integracije provodi cijeli niz programa obrazovanja državnih službenika o europskim integracijama na središnjoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Radi se o predavanjima, seminarima i tečajevima stranih jezika te studijskim putovanjima i boravcima u zemljama članicama EU i zemljama kandidatima, koji su otvoreni za sve zainteresirane državne službenike.

Osim programa usavršavanja sa stranim predavačima, završena su i dva programa obuke predavača o EU koji su omogućili da se osposobi nekoliko grupa državnih službenika za vođenje seminara o europskim integracijama na hrvatskom jeziku.

U posljednjih nekoliko godina primjetljiv je velik porast zanimanja državnih službenika za programe obrazovanja o europskim integracijama, što svjedoči o širenju svijesti u državnoj upravi o potrebi stalnog učenja i usavršavanja.

8. *Prevođenje*

Za uspješnu prilagodbu hrvatskog zakonodavstva u područjima navedenim u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, kao i za jasno razumijevanje obveza koje europska integracija podrazumijeva, neophodno je prevođenje pravne stečevine EU-e. Dostupnost pravnih propisa na materinjem jeziku također osigurava provedbu demokratskog načela dostupnosti i javnosti zakona, te pridonosi jedinstvenoj primjeni prava.

Od potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju MEI je izvršilo niz pripremnih aktivnosti za prevođenje pravne stečevine na hrvatski jezik, te za prevođenje hrvatskog zakonodavstva na engleski jezik kao jedan od radnih jezika EU-e.

Proveden je prvi iskaz interesa za prevođenje i lektoriranje prijevoda propisa EU-e za vanjske suradnike (pojedince i prevoditeljske tvrtke), na temelju kojeg su, nakon testiranja, odabrani kvalificirani kandidati.

Preveden je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, te je izrađen je glosar terminologije Sporazuma, koji je na Internet stranici MEI, a priprema se i za tisak.

Formirane su radne skupine, koje su kao ekspertni timovi, zadužene za pravnu i stručnu redakciju prijevoda, terminološke konzultacije i arbitražu, te izradu glosara po stručnim područjima. Primjerice, prvi je u izradi glosar za područje bankarstva, osiguranja i ostalih financijskih usluga.

U suradnji s HIDROM u izradi je "Četverojezični pojmovnik pravnih termina EU-e". Taj je pojmovnik izrađen u Republici Češkoj, te su dobivena autorska prava za objavu u hrvatskoj verziji.

Osmišljena je metodologija procesa prevođenja i stručne i jezične redakture, a u izradi je priručnik za prevoditelje, s osnovnim uputama i savjetima za prevođenje.

Sa svrhom unapređenja rada na prevođenju unutar MEI su učinjene organizacijske promjene i osnovan je Zavod za prevođenje.

Slijedom prioriteta zadanih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, a za potrebe resornih ministarstava do danas je prevedeno oko 8500 kartica pravnih propisa.

Cjelovita baza prevedenih pravnih propisa je u izradi, te će biti dostupna na Internet stranici MEI.